



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. III. Ordo sacer dirimit Matrimonium jure tantùm Ecclesiastico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

CONCLUSIO. III.

Ordo sacer dirimit Matrimonium jure tantum Ecclesiastico.

117. An Ordo sacer sit impedimentum dirimens.

DE voto seu præcepto continentiae sacris Ordinibus annexo, diffusè tractavimus Disp. 10. hujus Operis Sect. 5. per totam. Videantur ibi dicta, neque enim operæ præteritum est, ea hic repetere, ubi non est proprius eorum locus, & tantum quæretur; an Ordo sacer sit impedimentum dirimens Matrimonium post contractum, quod esse posset tamen non haberet annexum votum continentiae propriè dictum, expressum vel tacitum nimirum per immediatum præceptum Ecclesiæ inhabilitantis Clericos in sacris Ordinibus constitutos ad Matrimonium contrahendum. An autem factum sit, quod fieri potuit, de hoc præcipuè hic disputatur.

118. Esse tale impedimentum definit Concil. Trid.

Nemo Catholicè negare potest, Ordinem sacrum esse impedimentum dirimens, id enim Trid. in terminis definiti fess. 24. de Matr. can. 9. *Si quis dixerit, Clericos in sacris Ordinibus constitutos ... posse Matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica vel voto ... anathema sit.* Et Bonif. 8. cap. un. de Voto & voti redempt. sic ait: *Præsentiæ declarandum duximus oraculo sanctionis, illud solum votum debere dici solemne, quantum ad post contractum Matrimonium dirimendum, quod solemnizatum fuerit per susceptionem sacri Ordinis &c.*

Et Ioan. 22.

Itemque Joan. 22. Extrav. Antiqua, de Voto & voti redempt. Præsenti (inquit) declaramus edicto, quod licet votum solemnizatum per sacri susceptionem Ordinis, quantum ad impediendum Matrimonium contrahendum, ac ad dirimendum, si post contractum fuerit, secundum statuta Canonum sit effectax reputandum &c.

Ubi Gloss. verb. Statuta, ea enumerat, dicens: 31. dist. c. Quoniam, & c. Aliter, 84. dist. Cum in præterito, & c. Quorundam, extrav. de Clericis conjugatis, Cum olim, de Voto & voti redempt. c. 1. lib. 6. cum multis similibus. Quis ergo sanæ mentis adhuc potest dubitare, Ordinem sacrum habere hunc effectum, id est, dirimere Matrimonium post contractum?

119. Quo jure dirimat.

Interim multi dubitant, quo jure sacer Ordo habeat hunc effectum, Divino naturali, an humano. Audiamus primò Gloss. sup. verb. Effectax reputandum. Admiranda, inquit, res videtur esse ista; cum enim Sacramentum Matrimonij, à Deo ipso fuerit institutum in statu Innocentia ante peccatum: sed post in subsidium fragilitatis humanae, quomodo voti solemnitas ex sola constitutione Ecclesiæ inducta, extrav. de Voto c. 1. lib. 6. potest Sacramentum à Deo institutum tollere, vel aliquatenus impedire? Non videtur, 21. dist. cap. Inferior, extrav. de Majorit. & obed. cap. Cum inferior. ff. ad Trebel. l. Ille à quo, §. Tempestivum, ff. de Arbit. l. Nam Magistratus.

Arg. quod non jure Ecclesiastico, ex Glossa.

Et quod Dominus prohibet dicens: Quos Deus conjunxit, homo non separet, omnino fieri non licet, 28. q. 1. c. Jam nunc, & per multa jura & rationes, quæ ad idem possunt allegari.

Et ecce argumentum contrà Conclus. nostram, quæ hunc effectum adscribit soli Ecclesiastico juri. Sed non propter hoc ab eo recedendum.

Attendite responsionem Glossæ: Ad hoc, inquit, breviter potest dici, quod istud sit per constitutionem Ecclesiæ conditum per Vicarium Christi, & sic non per purum hominem, ex potestate clavium: Quodcumque solveris in Terra, &c. ut in Evangelio Matthæi 16. cap. & 24. q. 1. Quodcumque, ex quibus magna attributa est eidem potestas, etiam circa Sacramenta. Unde talis dissolutio vel impedimentum Matrimonij non inducitur à puro homine, sed à Deo ipso, suo Vicario auctoritate facienda talia committente: Omnia enim nostra facimus &c. Cod. de Vere. jur. enucl. l. 1. §. Sed neque, vers. Omnia enim, extrav. de Præbend. c. Si Apostolica, lib. 6. Hactenus Gloss.

Ubi satis manifestè docet nostram Conclusionem, scilicet Ordinem sacrum habere hunc effectum immediate à Pontifice, mediante potestate sibi à Christo concessa, & ita mediatè à Christo, non autem immediate. Estque hoc argumentum commune omnibus impedimentis solo jure Ecclesiastico dirimentibus, de quo alibi latius egimus.

Rogas, quid de hac re sentiat Scotus? ait 4. dist. 37. q. un. n. 2. Hic est conclusio certa: dicitur enim, quod non licet contrahere; quia persona suscipiens sacrum Ordinem, efficitur illegitima simpliciter ad contrahendum Matrimonium: & hoc vel per Ecclesiam, vel immediate à Christo, licet hoc non legatur in Scriptura. Sed secundum non videtur probabile; quia in primitiva Ecclesia non tenebatur, nisi forte dicas, quod nunquam licuit post susceptionem sacri Ordinis contrahere Matrimonium, licet liceret aliquando uti Matrimonio jam contracto, sicut nunc apud Græcos. Hæc Scotus.

Et illicò interrogat: Sed quæ ratio hujus illegitimationis? Videtur (inquit) Aliquibus, quod propter votum annexum sacro Ordini.

Sed contra: (prosequitur n. 3.) aut votum illud est sic annexum, quod suscipiens vovet: aut est tantum ex præcepto Ecclesiæ quasi annexum, quia tenetur ita servare, ac si voveret. Primo non; quia nullus vovens vovet nolitum: sed iste suscipiens Ordinem sacrum, explicitè habet in voluntate non continere: igitur possibile est, quod ipse non vovet continentiam.

Si dicas quod vovet in facto, quod facit in suscipiendo Ordinem sacrum; quia antiqui Patres Latini voverunt, & iste suscepit simile signum. Contra: Nullus tenetur ex voto ad votum factum ab alio, maxime si habet votum contrarium. Præterea: Orientales suscipiunt idem signum, & tamen sine voluntate castitatis.

Si secundo modo; igitur contrahens simpliciter contrahit. Probatur extrav. de Matr. contr. cont. interd.

120. Satis ar- gumento, ex eadem Glossa.

121. Sententia Scoti.

122. An ratio hujus impedi- menti, sit votum. Arguitur ex Scoto quod non, siue sit votum proprie dictum.

123. Sive tam interd.

quod obligatio castitatis ex præcepto Ecclesie

interd. Ecclesie cap. Ex litteris: Licet contra interdictum Ecclesie transire ad secunda vota non debuerit, non est tamen conveniens, ut ob hoc Sacramentum, conjugij dissolvatur: aliqua tamen Pœnitentia debet eis imponi, quia contra prohibitionem Ecclesie hoc fecerunt. Igitur si votum continentie est annexum Ordini sacro solum ex præcepto Ecclesie: sequitur quod non simpliciter illegitimat ad contrahendum: universaliter enim in Iure statutum prohibens hoc fieri non illegitimat; sed oportet, quod contineat talem sententiam, quod si contractum fuerit, dirimatur, vel si copulati fuerint, non sunt aliquantulum tolerandi. Hucusque Doct. Subtilis.

Ubi rejicit modum dicendi Aliquorum, scilicet ideò Ordinem illegitimare simpliciter ad Matrimonium, quia habet annexum votum castitatis; rejicit, inquam, quia potest ibi non esse votum tale, sed oppositum ei. Et si dicas, esse ei annexum ex præcepto Ecclesie, non sufficit; quia contra id factum teneret, nisi inhabilitaverit personam simul, aut declaraverit nullitatem Matrimonij.

124. Confirmatur arg. Scoti, ex Hiquæ.

Confirmatur hæc ratio Doctoris (inquit Hiquæus in suo Comment. ad illum locum n. 7.) quia licet continentia fuerit adjuncta Ordini sacro, in principio, saltem in Ecclesia Latina, & etiam in Græca (modo promotus non præmitteret primum potestatem, se non observaturum continentiam) Matrimonium superinductum non erat irritum Iure Ecclesiastico aut Canonum: ergò non ex voto continentie adjuncto Ordini sacro fit impedimentum dirimens.

125. Adducitur ad hoc propositum can. 10. Concil. Ancyran.

Antecedens probatur ex Can. 10. Concilij Ancyran, in quo Diacono ineunti Matrimonium, & aliàs ex vi Ordinis obligato ad continentiam, imponitur pœna depositionis ab Ordine tantum, & non inducitur separatio. Quicumque sanè tacuerunt (inquit Concil.) & susceperunt manus impositionem professi continentiam, si postea ad nuptias venerint, a ministerio vel clero cessare debent. Et in eodem can. permittitur ei Communio laica, ibi: Laicam tantum recipientes Communionem.

126. Item Can. 4. Concil. Aurel. 3.

Similiter Aurelianense 3. depositionem perpetuam indicit talibus, concedit tamen communionem, Can. 4. sequentis tenoris: Clerici verò, qui cum uxores non habuerint, benedictione suscepta, conjugia crediderunt eligenda, qui volentes absque ulla reclamatione in ætate fuerint legitima ordinati, cum ipsis mulieribus, quas acceperunt, excommunicatione percellantur. Quod si invidus vel reclamans fuerit ordinatus, ab officio quidem deponatur, sed non à communione pellatur.

Tolet. l. c. 4.

Toletanum 1. cap. 4. sic ait: Subdiaconus autem defuncta uxore, si uxorem aliam duxerit, ab officio, in quo ordinatus fuerat, removeatur & habeatur inter Ostiarios vel Lectores, ita ut Evangelium & Epistolam non legat, propterea ne qui Ecclesie servierit, publicis officiis servare videatur. Qui vero tertiam (quod nec dicendum est) acceperit, abstentus biennio, postea inter Laicos reconciliatus per pœnitentiam communicet.

Bosco de Matrim. Pars II.

Accedat Can. 8. Concil. Aurel. 2. Si quis Diaconus in captivitate redactus, uxori fuerit copulatus, reversus ab officij omnino ministerio removeendus est. Cui sufficere debet pro actus sui levitate, impletâ pœnitentiâ, pro satisfactione Communio.

Ex his Canonibus (inquit Hiquæus sup. n. 8.) in quibus vel datur Communio laica, vel permittitur in inferiori Ordine ministerium, cui Ordini non est conjuncta continentia, videtur sequi intentum, quòd simpliciter ex præcepto Ecclesie pro statu illorum temporum, non fuerit Ordo impedimentum dirimens Matrimonium: ergò rectè sequitur, quòd non ex præcepto Ecclesie, quo præscripsit continentiam in sacris Ordinibus, habeat Ordo, ut fit impedimentum dirimens.

Rogas: ex quo ergò habeat, quòd fit impedimentum dirimens? Respondet Doct. Subtilis sup. n. 4. Dico igitur, quòd nec propter votum continentie proprie dictum annexum Ordini sacro; nec annexum ex præcepto Ecclesie præcipiente tali non contrahere, est, quòd iste non potest contrahere: sed ex hoc, quòd Ecclesia facit talem personam simpliciter illegitimam. Quòd statutum fuit rationabile, sive habitum fuerit a Christo, sive non; quia tali deputatur ministerio sacro, quòd requirit munditiam mentis & carnis, perspicacitatem intellectus, & fervorem affectus, ad quæ omnia disponit continentia, & ad eorum opposita frequentia carnalis actus.

Nec in hoc debet aliquis dicere, Ecclesiam sibi præjudicare in suo jure: quia Ecclesia communiter non cogit aliquem ad susceptionem Ordinis sacri, & satis publicavit, quia post talem Ordinem susceptum, suscipiens est inhabilis ad contrahendum: ergò voluntarie incurrit talem inhabilitatem. Hucusque Scotus.

In quibus verbis apertissimè docet nostram Conclusionem, scilicet Ordinem sacrum dirimere Matrimonium solo jure Ecclesiastico; non illo, quo annectitur Ordinibus sacris votum continentie, aut initiatis Ordinibus sacris præcipitur continentia; quia, ut ostensum est alibi, votum simplex continentie non est impedimentum dirimens, sed neque simplex præceptum continentie, ut patet ex jam dictis: quo ergò jure?

Illo utique, quo votum continentie factum est solemne, sive quo præcipitur continentia, non simpliciter, sed simul inhabilitando personam, & irritando Matrimonium post contractum: veluti inhabilitatur persona ad contrahendum Matrimonium sine Parocho & testibus, & irritatur Matrimonium sic contractum; idemque cernitur in aliis impedimentis dirimentibus solo jure Ecclesiastico.

Neque ab hac sententia, sic explicata, alienus est Doct. Seraphicus, qui 4. dist. 37. a. 1. q. 2. in corp. hæc scribit: Resp. dicendum, quòd absque dubio, sicut sacri Canones dicunt, sacer Ordo impedit Matrimonium contrahendum, & dirimit jam contractum. Verumtamen quantum ad modum dicendi sive intelligendi,

127. Et Can. 8. Aurel. 2.

Tempore horum Concil. Ordo non fuit impedimentum dirimens jur. in Hiquæ.

128.

Ex quo habeat, quòd hodie fit tale impedimentum, ex Scoto.

Occurrit objectioni.

129.

Solo jure Ecclesiastico dirimit.

Quod sit illud jus.

130.

Ab hac sententia non est alienus D. Bonav.

inter Auctores diversos diversitas opinionum resultat. Quidam enim dicunt, quod Ordo Sacer impedit Matrimonium propter votum annexum, ad quod obligatur, qui suscipit Ordinem sacrum: sed quoniam in susceptione Ordinis non videtur voti emissio, aut si est emissio, hæc est quantum ad factum, quamvis non sit quantum ad verbum; sed non videtur tunc differre ab impedimento voti, quod falsum est; quia apud Græcos non est votum continentia, quia illi Sacerdotes licite utuntur uxoribus, & tamen nullus potuit, nec potest in sacris Ordinibus constitutus contrahere, sicut ex Synodo 7. habetur, quæ celebrata fuit apud eos, in quo se huic statuto subjecerunt, præter votum continentia.

131. *Ostenditur ex ejus verbis.* Idem aliorum est opinio, quod Ordo præstat impedimentum ratione statuti Ecclesiastici, quod ligat Clericos suscipientes Ordines ad nunquam contrahendum. Sed quoniam auctoritates Canonum inveniuntur, quæ utrumque sonare videntur, ut quod in susceptione Ordinis est solemnizatio voti. Ideo dicendum est melius, quod etsi apud Græcos non impediat, hoc est ratione statuti: & sic non impedivit, ut dicunt quidam, à tempore Apostolorum, tamen apud Latinos impedivit, & ratione statuti, & ratione voti. Sicut enim Ordo Monachorum, & habitus continentiam habet annexam per illum, qui habitum induit, & regulam edidit Monachalem; ideo qui proficitur, & suscipit habitum, dicitur emittere votum consequenter: sic Ordo apud Latinos ex Ecclesiastica constitutione habet inseparabiliter continentiam annexam: & ideo qui illum suscipit, spontaneè se obligat; ita quod illa obligatio procedit ex statuto pariter & ex voto: & sic patet quod impedit, & qualiter impedit. Hactenus S. Bonav. quem Sanchez lib. 7. disp. 28. n. 11. citat pro sententia Scoti.

132. *Occurritur eidam difficultati.* Nec obstat, quod dicat: Ordinem impedire etiam ratione voti, & obligationem annexam procedere etiam ex voto, in quo videtur recedere à Scoto, qui negat obligationem illam procedere ex voto. Non obstat, inquam; quia loquitur Scotus non de simplici obligatione ad continentiam, quæ indubiè procedit à voto, si suscipiens Ordines sacros reverà voveat, aut certè ex præcepto Ecclesiæ, si noluit vovere; sed loquitur de obligatione dirimente Matrimonium consequens, quam negat procedere præcisè ex voto propriè dicto, annexo sacro Ordini, prout etiam negat D. Bonav. quasi ex jure naturali & Divino dirimeret illum contractum; & uterque requirit statutum Ecclesiæ, quo inseparabiliter annectitur Ordini sacro continentia, non solum impediens usum Matrimonij jam contracti, sed etiam impediens & dirimens contrahendum. Si plus velit Doct. Seraphicus, recedimus ab eo.

133. *Videtur quod perperam.* Dices: plus videtur velle, quia ait: In susceptione Ordinis est solemnizatio voti. Sed votum solemnne Professionis, juxta S. Bonav. ut vidimus Concluf. præced. jure naturali & Divino dirimit Matrimonium; ergo etiam votum solemnne Ordinis. Probatum Consequentia: quia etiam in Ordine sacro est traditio, sicut in Professione. Unde cap. un. de Voto in 6. Ecclesia

votum Ordinis admittit ut solemnne, & æquiparat illud voto solemnni Professionis.

Quod si dicas; expressè non appellari solemnne simpliciter, sed quoad effectum dirimendi Matrimonium. Cum eodem modo loquatur textus de voto solemnni Professionis, idem de eodico dicendum erit, atque ita concludetur, aut in neutro, aut in utroque voto esse veram traditionem.

Et confirmatur: quia non est ratio cogens, cur negemus eam traditionem in Ordine, quam concedimus in Professione Religionis; licet non quoad omnia, ad quæ se tradit Religiosus; quia promotus ad Ordines non vovet paupertatem; at quoad castitatem servandam, quam uterque solemniter vovet: cum uterque status sit fixus & immobilis omnino, ita ut contra gesta sint prorsus irrita.

Secundò: quia ordinatus se dedicat Divino obsequio ad castitatem servandam, & mutat statum: at Episcopus nomine Ecclesiæ acceptat. Et si dicas: nullam esse formam traditionis, nec acceptationis: obstat; quia idem contingit in Professione tacita, votum autem hoc solemnne est tacitum.

Tertiò: quia Greg. 13. Bulla quæ incipit: *Ascendente Domino*, appellat vota, quæ Religiosi Societatis Iesu emittunt, finito novitiatus biennio, simplicia; cum tamen per illa statuat dirimi subsequens Matrimonium. Non igitur sufficeret per votum sacro Ordini annexum dirimi sequens Matrimonium, ut appellari deberet solemnne, si in eo traditio non esset. Et confirmatur: quia cum de voti solemnne essentia sit perfecta traditio, si in hoc voto traditio perfecta non reperitur, neutiquam erit solemnne, quod est contra d. cap. un. Ita argumentantur quidam apud Sanchez sup. disp. 27. n. 16.

Sed hæc argumenta non impugnant, multò minùs expugnant eos, qui negant, sicut nos negavimus cum Scoto Concl. præcedenti, solemnne, ratione cujus Professio dirimit Matrimonium post contractum, consistere in illa traditione. Interim quia D. Bonav. id admittit, videamus, quomodo responderi possit ad proposita argumenta.

Sanchez sup. n. 17. Doctores, inquit, dicentes, essentiam voti solemnne consistere in ea traditione, per quam dominium corporum transfertur jure naturæ, dicerent, id votum (puta annexum Ordini sacro) non esse simpliciter per se & solemnne; quia non reperitur in eo perfecta traditio, quæ transferatur dominium corporis in Deum; sed esse per se votum simplex castitatis, dici autem per accidens & extrinsecè solemnne, quod habeat effectum potissimum ex Ecclesiastica constitutione annexum voto solemnni, qui est subsequens Matrimonium dirimere.

Nec hic loquendi modus alienus est à vero loquendi modo, quo universi Theologi loquuntur. Nam omnes illi eam vim Sacramentis, scilicet Pœnitentiæ & Baptismi, tribuunt, ut ex attrito efficiant contritum, cum tamen substantia doloris & objectum eadem perseverent, & dolor

134. *Confirmatur Primò.*

Secundò.

135. *Tertio.*

136. *Hæc arg. non impugnant nostram sententiam.*

137. *Respond. ad 1. ex Sanchez. putat votum Ord. sacri non esse simpliciter solemnne.*

137. *Hic modus loquendi probatur à simili.*

Dolor ille, qui ante susceptum Sacramentum erat propter poenas inferni, non transit in dolorem propter Deum, ac proinde per se & essentialiter dolor ille prior est attritionis: appellatur verò per accidens & extrinsecè dolor contritionis, quòd virtute Sacramenti eundem habeat effectum, qui competit contritioni absque actuali Sacramenti receptione, cum solo proposito recipiendi, qui est restituere peccatorem ad gratiam.

138. In quo equiparetur votum Ordinis voto Professionis.

In quo differant.

Sic ergò votum illud annexum Ordini sacro est per se & essentialiter simplex; at dicitur solemne extrinsecè, & per accidens, quia habet eundem effectum voti solemnis. Et ideò cautè cap. un. de Voto in 6. non appellatur solemne absolutè & simpliciter; sed quoad effectum dirimendi Matrimonium, & quoad hoc equiparatur voto Professionis: & sicut non obstante eà equiparatione, est differentia in modo dirimendi, quòd votum solemne dirimat ex natura sua & jure naturali, at votum Ordinis solà constitutione Ecclesiæ, ita est differentia in modo, quo utrumque est solemne.

Sed dices: eam differentiam non colligi ex eo textu. Id fatebuntur Doctores hujus sententiæ, sicut neque colligitur discrimen modi irritandi; at colligitur ex ratione, & Auctorum doctrina. Ita Sanchez.

139. Discrimen colligitur ex ratione. & quæ illa.

Sed quæ illa ratio? Status Ordinis sacri (inquit ibidem hic Auctor) non habet suapte naturâ castitatem adjunctam, sed ex solo Ecclesiæ statuto; nec promotus ad Ordines sacros suapte naturâ renuntiat nuptiis, nec moritur sæculo, quasi ad aliam. se transferens vitam, & ita non est, cur dicamus, illum alichationem sui facere: sed tantum ob ministerij sacri decentiam adjungit Ecclesia votum castitatis, statuens, ut per illud, instar voti solemnis, dirimeretur Matrimonium subsequens. Quæ omnia secus se habent in statu Religionis, qui continet suapte naturâ castitatem, & est perfecta mors spiritualis.

In susceptione Ord. non est vera & perfecta traditio.

Dicunt itaque hi Doctores, in susceptione Ordinis sacri non esse veram & perfectam traditionem, per quam transferatur dominium corporis in Deum ad castitatem servandam, ut in Religionis Professione: sed aliqualem tantum, & non ad castitatem, sed ad ministeria Divini cultus; ac per accidens adjungi votum illud castitatis. Erit proinde id votum simplex ex natura sua & per se: at extrinsecè ac per accidens solemne, quòd voti solemnis effectum habeat.

140. Resp. ad Bullam Greg. 13.

Quid ergò, inquis, ad ultimum argumentum sup. adductum ex Bulla Greg. 13. ? Ad illud non respondet Sanchez, sed tacens pertransit. Dico ego, salvo meliori, votum castitatis, emissum post biennium novitatus in Societate Jesu, hoc sensu esse solemne; vocari autem à Pontifice simplex, quia agit ibi de Voto solemni Professionis, quod non tantum solemne dicitur propter hunc effectum; sed etiam propter effectum dirimendi Matrimonium ratum, & perpetuitatem tam ex parte voventis, quam acceptantis vota; jam autem votum castitatis, post biennium novitatus emissum in Societate, nec

habet perpetuitatem ex parte acceptantis, nec effectum dirimendi Matrimonium ratum; & ideò meritò appellatur simplex, ut distinguitur contrà solemne Professionis.

Posset etiam dari disparitas inter hoc votum simplex, & solemne sacri Ordinis; quòd unum ab acceptante possit relaxari, putà votum simplex Societatis, alterum non, scilicet votum solemne sacri Ordinis; quod non ab Episcopo; qui tamen illud acceptat aut quasi acceptat; sed à solo Pontifice potest dispensari, aut ab eo cui Pontifex specialem communicaverit potestatem. Et rarissimè dispensatur, saltem in voto Ordinis sacerdotalis; cum tamen sæpissimè relaxetur votum Societatis.

Hæc dicta sint in defensionem sententiæ D. Bonav. qui licet admittat Professionem solemnem jure Divino naturali propter adjunctam perfectam traditionem dirimere Matrimonium post contractum; negat tamen votum solemne Ordinis eo jure habere hunc effectum, sed præter votum requirit statutum Ecclesiæ.

Uti etiam Doct. Ang. 4. dist. 37. q. 1. a. 1. in corp. Resp. dicendum, quòd Ordo sacer de sui ratione habet ex quadam congruentia, quòd Matrimonium impedire debeat; quia in sacris Ordinibus constituti, sacra vasa & Sacramenta tractant, & ideò mentium decens est, ut munditiam corporalem per continentiam servant: sed quòd impediat Matrimonium ex constitutione Ecclesiæ. Habet tamen aliter apud Latinos, quam apud Græcos; quia apud Græcos impedit Matrimonium contrahendum solum ex vi Ordinis, sed apud Latinos impedit ex vi Ordinis, & ulterius ex voto continentia, quòd est Ordinibus sacris annexum, quòd etiamsi quis verbotenus non emittat, ex hoc ipso quòd Ordinem suscipit, secundum ritum Occidentalis Ecclesiæ, intelligitur emisisse: & ideò apud Græcos, & alios Orientales, sacer Ordo impedit Matrimonium contrahendum, non tamen Matrimonij prius contracti usum. Possunt enim Matrimonio prius contracto uti, quamvis non possint Matrimonium de novo contrahere: sed apud occidentalem Ecclesiam impedit Matrimonium, & Matrimonij usum. Ita D. Thom.

Ubi per vim Ordinis, intelligit constitutionem Ecclesiæ, per quam non solum impeditur, sed etiam dirimitur Matrimonium contrahendum; non solum in Ecclesia Latina, sed etiam Græca: per Votum autem continentia, votum perfectæ castitatis, quo in Ecclesia Latina impeditur etiam usus Matrimonij antea contracti, aut postea contrahendi; ita ut tametsi posset valide Matrimonium contrahi, sublata scilicet lege irritante per ejus Legislatorem, adhuc sine peccato non posset quis eo Matrimonio uti, petendo debitum, nisi & in voto simul dispensaretur.

Neque id negat Scotus, ex hypothesi, quòd votum emissum fuerit, sive verbo, sive facto; sed videtur Scotus negare illam hypothesim in casu, quo aliquis absolutè nollet vovere; qui tamen obligaretur, non tantum non contrahere Matrimonium, sed etiam abstinere ab usu Matrimonij ante contracti; non ratione vo-

141. Disparitas inter votum simplex Societatis. & votum solemne Ordinis.

142. D. Tho. resp. quirit statum Ecclesiæ ad impediam Ordinis.

143. Explicans verba Doct. Angel.

ti, sed præcepti Ecclesiastici.

144.
In quo con-
veniant D.
Tho. D. Bo-
nav. & Sco-
tus, & in
quo discre-
pent.

In eo igitur conveniunt hi tres DD. Angeli-
cus, Seraphicus, & Subtilis, quòd ad impedi-
mentum Ordinis requirant constitutionem Ec-
clesiæ; in hoc autem videntur discrepare, quòd
DD. Angelicus & Seraphicus doceant sacro
Ordini in Ecclesia Latina esse annexum votum
perfectæ continentiæ propriè dictum expressum
vel tacitum; Doctor verò Subtilis, vel votum,
vel saltem præceptum Ecclesiæ, de qua contra-
vertia suo loco diffusè disputavimus.

Pontius ci-
tas D. Tho.
& Scotum
pro diversis
sententijs

Undè Pontius lib. 7. c. 27. Doct. Subtilem
& Angelicum allegat pro diversis sententijs in
præfenti controversia. Sic enim scribit n. 6. Se-
cunda aliorum sententia est, Ordinem secun-
dum se spectatum, etiam non adjuncto voto,
impedire & dirimere Matrimonium; ex Eccle-
siæ tamen statuto, quòd sacris initiatos Matri-
monio interdixit primò, deindè inhabiles red-
didit ad Matrimonium. Quam sententiam ex
Theologis non pauci secuti sunt, Scotus in 4.
dist. 37. q. un. &c.

145.
Fundamen-
ta Scoti.

Qui omnes Auctores duobus præcipuè nitun-
tur fundamentis. Primum est; quia aliàs non
essent duo impedimenta votum & Ordo, sed u-
num tantum, si Ordo ratione voti impediret &
dirimeret. Secundum est; quia aliàs qui non
haberet animum votendi & se obligandi voto
in Ordinis sacri susceptione, non teneretur ad
continentiam servandam ut si quis parvulus or-
dinaretur ante rationis usum, ordinatus esset, &
conjugia post attentata nulla: & tamen non ille
teneretur voti obligatione. Hæc ille de senten-
tia Scoti.

Pontius ait,
verior est
se senten-
tiam D.
Tho.

Verior tamen (prosequitur n. 7.) mihi vide-
tur tertia aliorum sententia, quæ docet, Ordinem
ex adjuncto voto castitatis habere, quòd
impediat Matrimonium; dirimere autem ex eo,
quòd illi voto castitatis adjuncta est ea solemnitas,
quæ inhabiles redderet ad Matrimonium sa-
cris initiatos. Est expressa sententia D. Tho. 4.
dist. 37. q. 1. a. 1. &c.

146.
Fundamen-
tum ejus.

Unicum mihi pro hac sententia fundamen-
tum est; quia ab exordio nascentis Ecclesiæ,
qui ordinabantur, emittebant castitatis votum,
& ideo illis prohibita conjugia, & accessus ad
uxores antea ductas. Quare votum illis Ordini-
bus adjunctum, impediabat primò; solemnitas
autem addita postea, quæ votum in Ordini-
bus sacris emittentes, inhabiles redditi sunt ad
Matrimonia ineunda, ut dixit Bonif. in cap. un.
de Voto in 6. Hæc ille.

Incertum
est.

Sed hoc fundamentum mihi valde incertum
est, si intelligatur de voto castitatis propriè dic-
to, de quo loquitur Scotus; & puto, quòd ne-
que hodie, qui ordinantur emittant tale votum,
nisi in casu particulari, prout videre poteris
Disp. 10. Sect. 5. Conclus. 5. Quid ergò?
Dico: eos ab exordio Ecclesiæ obligatos fuisse
& hodie obligatos esse in Ecclesia Latina ad
perfectam castitatem, immediatè ex præcepto
Ecclesiæ. Propter hoc ergò fundamentum nolo
recedere à sententia Scoti, quidquid sit de men-
te D. Thomæ & D. Bonav.

Cæterum ad 1. argumentum pro sententia
Scoti, Responder Pontius sup. n. 8. dubitari
non posse, hæc duo impedimenta nihil aliud esse,
se, quàm duo vota solemnita, quæ ratione subje-
ctorum distinguuntur; scilicet, quia in Ordinis
& habitus susceptione emittuntur. Id quòd ap-
pertè docuit Bonif. in D. cap. un. de Voto.
Unde idem est dicere: votum solemnizatum
per Ordinis sacri susceptionem, vel Professio-
nem certæ Regulæ, dirimere Matrimonium, ac
dicere: Ordinem & Religionis Professionem
dirimere. Sic ille.

Planè idem est; & hoc dictum verum est,
sive continentia sit annexa Ordini sacro imme-
diatè ex voto propriè dicto, sive immediatè ex
præcepto Ecclesiæ: unde d. cap. un. de Voto
nullatenus opponitur doctrinæ Scoti.

Sed audiamus, quid Pontius respondeat ad 2.
argumentum. Dicimus, inquit, idem argumen-
tum fieri posse de eo, qui emitit Professionem
in Regula approbata, si verbis tantum proferat,
sinè animo tamen se obligandi. Dicimus ergò,
sicut hic fictè professus lege Ecclesiastica cogi-
tur ad servandam Professionem, cum Ecclesia de
intentionis secreto non judicet, & ab Ecclesia
etiam propter eandem rationem judicatur inhabi-
bilis ad conjugia; & præterea ille fictè professus
lege Divinà obligatur ad votum eliciendum,
quo se conformet externo signo, & quamdiu id
differt, est in lethali peccato: idem prorsus di-
cendum esse de eo, qui sinè animo servandi cas-
tatem, ordinaretur; imò & suspensum ab Or-
dine dicit Rebellus 2. part. de Oblig. justitiæ
lib. 3. q. 12. n. 9. cum alijs Doctoribus. Ita
Basilus.

Ast quæro ego: fictè professus, si non servet
Professionem, censetne eum peccare contra
Professionem? Quid si contrahat Matrimo-
nium, putatne Matrimonium contractum
non valere in foro conscientiæ? Nequaquam,
inquis. Sed quare? Quia reverà non emit
Professionem, sive quia Professio ejus fuit inva-
lida; jam autem ex actione nulla, ut nulla est,
sive sit nulla jurè naturæ, ut in casu proposito,
sive jure positivo, v. g. quando Professio fit
ante annum 16. expletum, nullus sequitur ef-
fectus; quia esse nullum, est destitutum esse
virtute ad causandum effectum.

Hinc Trid. sess. 25. de Regul. c. 15. Profes-
sio, inquit, antea (id est ante expletum annum
16. vel annum probationis) facta sit nulla, nul-
lamq. inducat obligationem ad alicujus Regulæ, vel
Religionis, vel Ordinis observantiam, aut ad alios
quoscumque effectus. Quidni idem dicendum de
Professione invalida jure naturæ, v. g. defectu Trid.
consensus? Non video, quid obstat.

Estò igitur Ecclesia possit fictè professum co-
gere ad observandam Professionem; equidem
non tenetur professus obedire vi istius legis,
quæ utique fundatur in præsumptione veri con-
sensus, quo deficiente, deficit lex illa Ecclesia-
stica, non solum negativè in casu particulari,
sed etiam contrariè; quia eo ipso quòd cessat
præsumptio, deficit ratio justitiæ in tali actu, &
ita

ita cessat intrinsecus finis seu honestas ipsius legis: quippe observantia ejus redundat in gravissimum onus & incommodum talis personæ, si nullo justo titulo.

151. Siquidem, ut notat Suarez to. 3. de Relig. lib. 7. c. 2. n. 9. ex mala fide, aut dolo, solum potest sequi vel obligatio ad poenam, vel ad aliquam restitutionem propter injuriam vel nocumentum illatum; neutro autem modo sequi potest obligatio ad Professionem: nam quod ad poenam attinet, neque aliquis ad illam obligatur priusquam condemnatur; præcipue quando non est ipso jure imposta, nec ratificatio Professionis potest in poenam imponi. Quin potius, si in judicio Ecclesiastico constet de tali fraude, & de nullitate Professionis, persona quidem aliàs puniatur, libera tamen relinquatur à jugo Religionis.

Quod verò spectat ad restitutionem, regulariter non potest esse tanti momenti in hoc negotio, quin possit alià viâ fieri; quia per se nullo grave nocumentum inde sequitur Religionis; unde ad summum tenebitur restituere alimenta, vel alias expensas, quæ ob eam causam à Religione factæ sunt, nisi ejus obsequia æquivalerent.

Hæc autem restitutio aliter fieri poterit, vel si fortassè non possit, non est tanti momenti ut propter eam cogendus sit aliquis Religionem profiteri. Hæc ille.

152. Estque sententia satis communis, intellecta de obligatione per se resultante ex ficta Professione, aut coactione Ecclesiæ. Nam per accidens fieri potest, ut quis teneatur, etiam ante sententiam Ecclesiæ, Professionem fictam ratificare. Vide Suarium sup. quia res non est hujus loci.

Vellem ergò scire à Pontio, quæ sit illa lex Divina, quæ obligat fictè professum; ad votum eliciendum, quo se conformet externo signo, & ratione ejus, quamdiu differt votum, est in lethali peccato. Certè nullam ego video, præter legem scandalis & justitiæ; nam cessante scandalo potest Religionem deserere, & ad sæculum reverti; adeoque jam amplius non est signum externum, quo se conformare debeat. Certum autem est, posse scandalum cessare. Sin autem velit in Religione permanere, & vivere de bonis Monasterij, exercere actus professorum, & gaudere privilegiis Religionis procul dubio tenetur ad votum eliciendum, sine quo nullum jus habet ad prædicta.

153. Sed nunquid idem dicendum de eo, qui sine animo servandi castitatem, aut melius, sine animo se obligandi ad observantiam castitatis ordinaretur? Constat apud Omnes, cum non solum in foro Ecclesiæ seu externo; sed etiam in foro interno seu conscientiæ ita obligari ad perpetuam continentiam, ut post contractum Matrimonium non solum sit illicitum, sed etiam invalidum.

154. Ratio plana est: quia talis Ordinatio valet; validæ porò Ordinationi annexa est sive ex voto, sive ex præcepto Ecclesiæ, perpetua continentia, nisi obstat defectus ætatis, aut libertatis,

secundum Multorum opinionem, quam alibi secuti fuimus, & adhuc sequimur. Igitur non valet hic argumentum à Professione ficta, ad susceptionem sacri Ordinis sine animo votendi castitatem. Quippe sicut dictum est, professio ficta nulla est; susceptio autem sacri Ordinis sine animo votendi castitatem, valet; & ideo hæc susceptio est impedimentum dirimens, secus illa Professio.

Si autem à me quæritur; à quo tempore susceptio Ordinis sacri fuerit impedimentum dirimens; & an unquam permissum fuerit sacris Ordinibus initiatis Matrimonium contrahere? Respondeo 1. obligatio continentiae annexa fuit Ordinibus sacris jure Ecclesiastico à temporibus Apostolorum, tam in Ecclesia Græca, quam Latina, ut patet ex dictis Disp. 10. hujus Operis Sect. 5. Conclus. 2. & 3.

Verum hæc obligatio, quia juris erat Ecclesiastici, procedente tempore potuit per contrariam consuetudinem, aut legem abrogari. Et verò abrogatam fuisse in Ecclesia Orientali, quantum ad usum Matrimonij antea contracti, luculenter probavimus d. Conclus. 3.

Imò etiam aliquo tempore licitum fuisse contrahere Matrimonium post Ordinationem, saltem in aliqua Provincia Ecclesiæ Orientalis, si non per totum Orientem, ibidem ostendimus ex Concil. Ancyrano inter Græcos celebrato, sub Sylvestro 1. vel paulò antè can. 9. aliàs 10. sequentis tenoris juxta 1. translationem: *Diaconi quicumq; ordinantur, si in ipsa Ordinatione protestati sunt & dixerint velle se conjugio copulari* (secunda translatio habet: *velle se habere uxores* Et 3. *oportere se uxores ducere*) quia sic manere non possunt, hi si postmodum uxores duxerint (alia translatio habet: *si ad nuptias venerint*) in ministerio maneat, propterea quod eis Episcopus licentiam dederit. Quicumq; sanè tacuerint & susceperint manus impositionem, professi continentiam, & postea nuptiis obligati sunt (alia translatio habet: *si postea ad nuptias venerint*) à ministerio cessare debent.

Ubi Glossa in propositione seu expositione casus sic ait: *Statutum fuit in Synodo Ancyrana, quod si aliqui in Diaconos ordinantur, & dicant, se nolle, vel non posse continere, & Episcopus nihilominus ordinat eos, si postea contraxerint, ab uxore separabuntur, sed in ministerio remanebunt; quia videtur, quod Episcopus eis licentiam dederit; si verò in Ordinatione sua tacuerint, videntur continentiam profiteri, & ideo si postea contraxerint, officio & beneficio privabuntur.*

Nota illa verba: *Ab uxore separabuntur*, quæ non habentur in textu. Et verò non video, quare debuissent separari, cum illa separatio sit poena, quæ non solet infligi sine culpa; hic autem nulla erat culpa, & aliundè illo tempore non erat Diaconis prohibita cohabitatio, aut copula cum propria uxore.

Si dixeris: erat causa sufficiens separationis, nimirum reverentia Divini cultus. Respondeo: illa reverentia non erat causa sufficiens separandi Diaconum ab uxore habita ante Ordinationem;

156.
A quo tempore Ordo fuerit impedimentum dirimens.

157.
Aliquando Matr. fuit validum & licitum, ex Concil. Ancyrano.

158.
Expositio textus per Glossam.

159.
Objectio solvitur.

ergo nec separandi ab uxore, accepta post Ordinationem, pro illo tempore, quo illæ nuptiæ erant licitæ. Imò in casu, quo erant illicitæ, quando scilicet Diaconi professi fuerant continentiam, ut dicitur in posteriori parte dicti textûs, adhuc non separabantur, sed solum à ministerio cessare debebant; alia enim pœna ibi illis non imponitur.

160.
Althus Canon
ad idem.

Unde colligunt quidam, isthæc Matrimonia, quàmvis illicita, tamen fuisse valida; alioquin necessariò debuissent separari. Confirmant ex simili constitutione Martini Papæ, quæ refertur Can. 1. dist. 27. *Diaconus, qui eligitur, si continentis fuerit pro accipiendo Matrimonio, & dixerit, non posse in castitate permanere, hic non ordinetur. Quod si in Ordinatione tacuerit, & ordinatus fuerit, & postea Matrimonium desideraverit, alienus sit à ministerio, & vacet à Clero.*

Marchi-
nus.

Et infra (inquit Marchinus de Ordine tract. 2. part. 6. dist. 3. n. 2.) *Si verò Diaconus à ministerio cessare voluerit, contracto Matrimonio licite potest uti &c.* Sed hoc infra, non sunt verba Pontificis. Cujus ergo? Gratiani.

161.
Tertius Ca-
non.

Idem (prosequitur Marchinus) non obscure deducitur ex cap. *De Syracusana*, ab Adversariis malè intellecto, ubi in fine hæc habentur: *Orientalis Ecclesia non suscipit generale votum castitatis; hoc tamen diligenti observatione custodit, ut post adeptum Sacerdotium, defunctà priori uxore, cum qua Sacerdos factus fuerat, si aliam, deponatur* Ita Marchinus.

Sed tu Lector adverte, neque hæc verba esse Pontificis Pelagij, qui est auctor istius cap. (quod est 13. dist. 28.) & si interrogas: *cujus ergo sunt?* Respondeo iterùm: Gratiani, quod miror Auctorem illum non advertisse. Hoc ergo animadverso, audiamus, quid ex his testimoniis deducat Marchinus.

162.
Primum co-
rollarium
deductum à
Marchino
ex his can.

Ex his tribus testimoniis (inquit n. 3.) rectè pensatis tria corollaria deduco. Primum est in susceptione Diaconatus apud Græcos, datam fuisse ordinando optionem, an vellet continentiam profiteri, non quoad usum thori cum uxore, quam habebat; hoc enim illi jam permittebatur, sed quoad facultatem ducendi novam uxorem, si eà carebat, vel obiisset: si ordinandus potestabatur, legi continentia nullo modo se velle subicere, vel repellatur ab Ordine, vel si de licentia Episcopi initiabatur, licebat ei impune uxorem ducere, & usum thori possidere. Colligitur id ex primo testimonio ibi: *Diaconi quicumque.* Hæc ille.

Secundum.

Secundum Corollarium est: si initiandus taceat legi continentia consentiebat, non poterat impune novum conjugium inire post Ordinationem; consequenter illicitè nubebat, & puniebatur pœnâ depositionis ab officio. Colligitur ex omnibus tribus testimoniis, ex primo ibi: *Quicumque sanè tacuerint.* Ex secundo ibi: *Quod si in Ordinatione.* Ex tertio ibi: *Deponatur.* Ita Marchinus. Et collectio bona est, excepto quod ly *Deponatur*, non sit Pontificis, sed Gratiani, ut sup. dixi.

163.
Tertium.

Tertium corollarium est: Matrimonia con-

tracta post Ordinationem, & continentia professionem, fuisse prohibita & illicita, non tamen nulla & irrita. Id probo: tum, quia sola apponitur pœna depositionis & cessationis à ministerio; at nullum est verbum irritans. Tum, quia in secundo testimonio dicitur: *Si Diaconus à ministerio cessare voluerit contracto Matrimonio licite uti potest.* At si Matrimonium fuisset nullum, vel ratione voti solemnisi, vel ex Ecclesiastica Constitutione, ut in Ecclesia Latina factum est, non potuissent contrahentes licite Matrimonio frui, cum clarum sit, ex Matrimonio nullo fornicationem sequi. Hæc ille.

Sed reverà non rectè pensavit secundum testimonium: nam D. verba, ut sup. notavi, non sunt verba Martini Pontificis, sed Gratiani, & idèdè minorem habent auctoritatem. Quidquid sit de hoc, prima probatio ex primo testimonio videtur sufficiens.

Unde & hanc sententiam ante Marchinum, inter alios docet Pontius lib. 7. cap. 23. n. 6. contra Sanchez sup. disp. 28. n. 3. ibi: *Verius est, nunquam licuisse in Ecclesia, sive Latina, sive Græca sacro Ordine præditis Matrimonium inire.* Nam. cap. *Si quis eorum* 7. dist. 32. ex 6. Synodo Generali c. 6. dicitur de Ecclesia Græca sic: *Si quis eorum, qui ad Clerum accedunt, voluerit nuptiali jure mulieri copulari, hoc ante Ordinem Subdiaconatus faciat.* Et de Ecclesia Latina hoc certum est ex cap. *Sunt quidam*, & cap. *Presbyteris*, 27. q. 1. & cap. *Decernimus*, dist. 28. & cap. *Lectores* dist. 32.

Id etiam constat: quia ab initio nascentis Ecclesiæ id prohibitum fuit, ut constat ex Can. 27. Apost. ibi: *Qui ad clerum proveci sunt, præcipimus, ut si voluerint, uxores accipiant, sed Lectores & Cantores tantummodò.* Et inter alios novissimè id probat Azor. lib. 13. Inst. moral. cap. 12. q. 3. Et semper apud Græcos fuit irritum Matrimonium, contractum post Ordinem sacrum, ut bene probat Azor. eod. cap. 12. q. 5.

Unde deducitur: Græcum sacris Ordinibus post conjugium initiatum, non posse validè, uxore mortuâ, ad alias nuptias transire. Quod irritum sit etiam apud illos Matrimonium, initum post sacros Ordines. Sic Azor. lib. 13. Inst. Moral. c. 14. q. 7. Hactenus Sanchez.

Equidem, si de hoc tempore agitur, admittimus, sacro Ordine præditis illicitum esse Matrimonium inire, ut patet ex Can. 6. Concil. Truliani: *Decernimus, ut deinceps Hypodiacono, Diacono, Presbytero, post Ordinationem suam contrahere non liceat;* & nihil aliud probat D. cap. *Si quis eorum*, quod ex eodem Concil. sive 6. Synodo Generali desumptum est.

Si tamen contrahant (inquit Aversa de Ord. q. 4. Sect. 5. §. *Non satis*) eorum conjugia, quàmvis illicita, esse adhuc valida, censet Arcudius in Concord. lib. 7. c. 42. donec à Romana Ecclesia in futurum etiam pro Græcis statuatur invalida. Hæc ille.

Et Azor. sup. cap. 12. q. 3. sic ait: Erasmus scripsit, hodiernis temporibus Sacerdotes & Episcopi post susceptos Ordines uxores ducere; quam

164.
Marchinus
non rectè
pensavit 2.
can.

Sententia
Sanchez
nunquam
Ordinatis
licuisse inire
Matr. ex
diversis ju-
ribus.

165.
Item ex
can. 27.
Apost.

Azor.

166.
An apud
Græcos
Matr. post
Ordines sit
validum.

167.
Affirmat
Arcudius,
teste Aversa.

Idem vide-
tur sensisse
Erasmus.

quam sententiam, cum temerariam esse dixisset Parisiensis Academia, respondit Erasmus, se, cum Venetiis commoraretur, id à Græcis accepisse, qui ibi degebat. Sic ille. Adeoque etiam hodie tale Matrimonium non solum validum, sed etiam licitum foret, non obstante 6. Synodo generali, cujus Decretum contrariâ consuetudine potuit aboleri.

168. Imò licitum esse colligunt Aliqui ex c. 14. dist. 31.

Id colligunt Aliqui ex cap. 14. dist. 31. *Aliter se Orientalium traditio habet Ecclesiarum, aliter hujus S. Romanae Ecclesiae. Nam earum Sacerdotes, Diaconi atque Subdiaconi Matrimonio copulantur: istius autem Ecclesiae, vel Occidentalium, nullus Sacerdotum, a Subdiacono usque ad Episcopum, licentiam habet conjugium sortendi.*

Resp. Azorij.

Respondet Azor sup. cum Gloss. communi consensu receptâ, illud: *Matrimonio copulantur*, idem esse, ac si diceretur, nuptiis ante contractis utuntur. Nec est (inquit) quod Cajetanus hanc Gloss. ut ridiculam rejiciat: jus enim Canonicum non raro hoc, quod est Matrimonio copulari, sumit pro eo, quod est conjugali copula uti: ea enim carnis commixtio appellatur Matrimonij conjunctio. Unde in cap. *Quoniam*, ead. dist. dicitur: *Non suis copulentur uxoris.* Nec abfimili loquendi modo utitur jus in cap. *Nosse*, in prædicta dist. & in cap. *Agathosa*, & cap. *Priusquam*, 27. q. 2. Sic ille.

169. Impugnantur 1.

Sed aliud est, copulari uxoris, aliud, Matrimonio copulari; si diceret jus: Matrimonio copulari uxoris suis, non abfimilis foret modus loquendi; nunc verò solum dicit: *Matrimonio copulantur.*

Secundò.

Preterea cap. *Nosse*, in prædicta dist. non reperitur, sed 30. q. 1. & ex subiecta materia factis constat, debere intelligi de commixtione conjugali: *Nosse desideras* (inquit Nicol. Papa) *utrum mulier, qua viri filium ex alia femina genitum de sacro fonte levaverit, postmodum possit cum eodem viro copulari.*

Similiter seipsum explicat cap. *Agathosa*, sic dicens: *Quia postquam copulatione conjugij viri atque mulieris unum corpus efficitur &c.* Ubi postrema verba manifestè indicant, priora verba intelligenda esse de copula carnali. Uti etiam quod dicitur cap. *Priusquam*, patet ex contextu, intelligendum esse de copula conjugali; nam ait: *Priusquam convenirent &c.*

170. Tertio arguitur ex Cajet.

Quantum ad dictam Glossam Cajetanus to. 1. Opusc. tract. 27. dicit eam non admittendam esse: quoniam, inquit, manifestè series textûs de contractu Matrimonij loquitur; ut confirmat etiam adversativa subjuncta, scilicet: *Quod Occidentales non sortiuntur conjugia.*

Quidquid sit de hac controversia, an scilicet d. cap. *Aliter*, intelligi possit & debeat de contractu Matrimonij, saltem d. cap. *Diaconi quicumque*, desumptum ex Concilio Ancyrano, videtur planè de ipso contractu intelligendum, & non de sola copula conjugali, ut expendimus Disp. 10. Sect. 5. Conclus. 3. n. 62. & nobiscum tenet Aversa sup. §. *Magis facit*, ubi sic scribit.

171. Concil. An-

Magis tacit, quod in Concilio quodam Ancyrano celebrato aliquantum ante ipsum Nicæ-Bosco de Matrim. Pars II.

num, & refertur cap. *Diaconi*, dist. 28. sic statutum est: *Diaconi quicumque &c.* vide sup. Et hoc Concilium postea approbatum fuit à Leone 4. ut habetur cap. *De libello*, dist. 20. Et quàmvis aliqui voluerint dicere, Concilium non per hoc id approbasse, sed tantum permisisse, sicut quoque permittuntur alia peccata; aut solum voluisse, tales Diaconos debere ab uxoris separari, & sic in ministerio permanere, id planè est præter verba Concilij. Et quàmvis etiam Aliqui ea verba exponere conati sint de solo usu conjugij ante Ordinationem contracti: tamen verba magis indicant concessionem contrahendi etiam conjugij post Ordinationem. Hæc ille.

cyranum loquitur de contractis & non de sola copula. Aversa.

Rogas qui sint isti, qui ita conantur exponere dicta verba? Audi Sanchium sup. n. 7. Ad quintum, & confirmationem, dic cum Majori 4. dist. 24. q. 2. in solutione ad 2. & Azor d. cap. 12. q. 2. & 4. ibi sermonem esse de more Ecclesiae Græcæ, & de uxoris ante Diaconatum ductis, & idèò dici: *si cum ordinantur dixerint, velle se uxores habere*, id est, retinentes antea ductas velle se Matrimonio uti, & cum postea dicit: *si postea ad nuptias venerint*, id est, si nuptiis antea contractis uti voluerint. Vel dic cum Archidiacono Domin. Turrecrem. eo cap. *Diaconi*, & Azorio proximè citato, intelligi: *si ad nuptias venerint*, id est, si contraxerint, non de jure, sed de facto, tunc separantur ab illis uxoris, quas duxerunt, eò quòd Matrimonium non valeat, & separati ab uxoris permaneant in ministerio, nec à Clero ejiciantur; quòd Episcopus licentiam dederit. Ita Sanchez.

172. Qui explicat cons de copula.

Addit Azor. sup. d. q. 2. Vel certè is Canon abrogatus est per Can. 6. Concilij 6. Generalis, ut ait Balsamon. Atque hæc est optima expositio, quam libenter amplectimur: nec enim contendimus, adhuc licitum esse Græcis post Ordinationem contrahere Matrimonium; sed aliquando licitum fuisse contrahere Diaconis, qui in sua Ordinatione protestati fuerant, velle se conjugio copulari. Nunquid etiam Sacerdotibus?

173. Aliqui putant, hunc Can. Concil. Ancyranum abrogatum esse. Azor.

Affirmat Pontius lib. 7. c. 23. n. 15. dicens: Si Græci nollent in susceptione Ordinum profecteri continentiam, licuit non uxoris uxores ducere impunè post Ordinationem: uxoris autem licuit suis uxoris antea ductis copulari, absque supplicio & pœna. Duæ sunt hujus asserti partes. Prima non usquequaque certa, neque communi sensu recepta. At ea videtur mihi manifestè colligi ex Can. 10. Ancyrano, ibi: *postmodum uxores duxerint*. Quid clarius? Nec enim hæc verba de usu Matrimonij antea contracti explicari possunt. Sublata autem fuit ea licentia nubendi post Ordinationem apud Græcos Can. 6. Trullano. Quo sanè indicatur usque ad illa tempora licuisse Subdiaconis, Diaconis & Presbyteris.

174. Affirmat Pontius, etiam Sacerdotibus Græcis fuisse licitum contrahere Matr.

Et infra eod. cap. n. 24. His omnibus, inquit, adjiciendum est, contrahere Matrimonium post Ordinationem solum inter Græcos permissum Subdiaconis, Diaconis atque Presbyteris; Episcopis verò nequaquam. Idque colligi ex d. Can. 10. Ancyrano adjuncto Can. 6. Trullano. Ita Pontius. V Sed

Secus Episcopis, ex d. can. 10. Ancyrano.

175. *Objecitur.* Sed contrà est; quòd in d. Can. 10. nulla fiat mentio Presbyterorum, & ideò Disp. 10. Sect. 5. Conclus. 3. n. 62. cum Averfa sup. dixi, d. Can. non fuisse extensum ad Sacerdotes; sed solum spectasse ad Diaconos & Subdiaconos. *Averfa.* Respondet Pontius sup. n. 9. Fit hoc loco mentio Diaconi, non Presbyteri; quia sicut apud Latinos nunc in Subdiaconatus susceptione fit professio continentiae, ita apud Græcos fiebat in Diaconatu.

176. *Ratio quare Episcopi non potuerint contrahere.* Interrogas Pontium: cur ergò negas, etiam Episcopis id fuisse permissum? Quia, dicit, in Can. 6. Trullano non nominantur Episcopi, sed soli Subdiaconi, Diaconi, Presbyteri: *Decernimus, ut deinceps penitus Hypodiacono, Diacono, Presbytero post Ordinationem suam contrahere non liceat.* Ergò ante hunc Canonem licebat contrahere Hypodiacono, Diacono & Presbytero, non autem Episcopo; alioqui adhuc liceret Episcopo contrahere, cum nupiam licentia prior revocetur, sicut in d. Can. revocatur licentia Subdiaconi, Diaconi & Presbyteri.

Obiectio. Sed contrà: in eod. Concil. can. 12. jubetur omninò, Antistites, postquam sunt ordinati, à propriis uxoribus secedere; ergò multò magis prohibetur de novo contrahere.

177. *Quare fiat mentio Presbyteri in Can. 6. Trullano.* Quòd autem in Can 6. expressa fiat mentio Presbyteri, non ideò factum est, quasi antea licuisset ei contrahere; sed ne daretur occasio cogitandi, quòd deinceps ei liceret, si simul cum Subdiacono & Diacono non exprimeretur. Unde ly Deinceps, satis verificatur in Subdiacono & Diacono.

Cur ergò Ordo sacerdotalis longè dignior sit, & per consequens majorem requirat sanctitatem & munditiam cordis & corporis, potuit Ecclesia velle permittere seu concedere Diacono contractum Matrimonij post Ordinationem, estò cum negaret Presbytero: irrationabile autem videretur, cum concedere Diacono, & negare Subdiacono, qui est inferioris gradus seu dignitatis.

Obiectio. Sed contrà, dicit aliquis: ergò etiam non fuit necesse, Presbyterum exprimere in Can. 6. quia irrationabile fuisset, id concedere Presbytero, & negare Subdiacono & Diacono. *Solutio.* Respondet: non fuisse omninò necessarium; factum tamen fuit majoris claritatis gratiâ.

178. *Expenditur quaedam doctrina Pontij.* Cæterum, quod Pontius sup. dicebat: *sicut apud Latinos nunc in Subdiaconatus susceptione fit Professio continentiae, ita apud Græcos fiebat in Diaconatu, ut verum foret, quid tum? Num ideò non debuit fieri mentio Presbyteri in D. cap. Diaconi?* Potuit Ecclesia concedere Diacono licentiam contrahendi post Ordinationem, & eam negare Presbytero, estò protestatus fuisset in Ordinatione Diaconatus, se nolle continere, sed velle uxorem ducere, eò quòd sit magis indecens, Presbyterum contrahere Matrimonium, & contracto uti, quàm Diaconum: cum ergò non expresserit Presbyterum, non videtur, nisi majus succurrat fundamentum, ad eum hæc constitutio extendenda.

Atque hæc satis de Ecclesia Græca, in qua licet admitteremus cum Sanchio, Azorio, & aliis, semper fuisse illicitum Matrimonium post susceptionem Ordinis sacri; haud equidem inde sequitur, semper fuisse irritum; quippè multa Matrimonia, etiam hodie, sunt illicita, ut patet ex antedictis, quæ tamen sunt valida.

Interim etiam fuisse invalida, tenet Azorius ^{179.} sup. q. 5. dicens: Id probat Sylvester ex cap. *Azor. docet Matr. post Ordinationem apud Græcos etiam invalidum fuisse.* *Si quis eorum*, dist. 32. cap. *Nicæna*, dist. 31. cap. *Cum in præterito*, dist. 84. Alij probant ex Can. 27. Apost. Sed certè hi Canones solum prohibent, ne Clerici post sacros Ordines nuptias contrahant; at expressè non statunt, Matrimonium contractum à Clerico post sacrum Ordinem irritum esse & inane.

Quidquid sit, prædictos Canones usus & mos ^{180.} apud Græcos servatus, interpretatur, sic Clericos post sacros Ordines à contrahendis nuptiis prohiberi, quòd si contraxerint, esse eos ab uxoribus, quas duxerint, penitus separandos. *Qualiter usus apud Græcos interpretatur prædictis Can.* Matrimonium igitur post sacros Ordines in initum, etiam apud Græcos, non valet Ecclesiastica Constituzione: ut ait Gloss. in cap. *Si se cuiquam*, ad finem dist. 28. & Rosella verb. *Impedimentum*, n. 11. ubi citat Direct. & Gloss. in c. *Diaconi*, dist. 28. & colligi videtur ex can. 6. Concil. 6. Generalis. Hactenus Azorius.

Prima Glossa sic ait: *Sed videtur, quòd sola constitutio Ecclesia hoc Matrimonium dirimat, non scientia, vel votum: quod ex eo patet, quòd Græcus sacerdos Ord. non promittit continentiam, dum recipit sacros Ordines, ut 31. dist. Quoniam, tamen si contraxerit post sacros Ordines, non tenet Matrimonium, hoc ergò non facit votum, sed sola constitutio Eccles. sic.* ^{181.} *Matr. non valet post sacros Ord. apud Græcos Ecclesiastica constitutio, ex diversis Glossis, quas sequitur Azor.*

Alia Gloss. verb. *Diaconi*, inquit: *In Orientali Ecclesia, & in Occidentali, licitè contrahitur in minoribus Ordinibus; sed constituti in superiori Ordine, nec apud nos, nec apud Græcos possunt contrahere, nec poterant tempore Apostolorum, & hoc patet ex 6. Synodo, quæ in Oriente fuit celebrata, & regulam statuit eis.*

Et quæ putas illa regula? Non alia sanè, ^{182.} quam Can. 6. sequentis tenonis: *Decernimus, ut deinceps penitus Hypodiacono, Diacono, Presbytero post Ordinationem suam contrahere non liceat.* Ubi tamen expressè non statuitur, Matrimonium contractum irritum esse & inane, nisi dixeris, ly *Penitus*, esse particulam irritantem, de quo alibi disputavimus.

Ut ut sit de verbis d. Canonis, & aliorum jurium, ut lex actum, quem prohibet, etiam irritare censeatur, sufficit, secundum Omnes, ut eo sensu sit usu recepta. An autem lex, quæ prohibet Græcis post Ordinationem Matrimonium contrahere, eò sensu sit usu recepta, affirmat Azor, ut audivimus, negare videntur Erasmus & Arcudius superius allegati. ^{183.}

Hoc firmissimè teneas; incertum omninò esse, quo præcisè tempore sacer Ordo coeperit esse, quo tempore coeperit Matrimonium dirimere, etiam in Ecclesia Latina: tum, quia nulla est certa ratio, *non jus, impedim. id dirimimus.*

id probabiliter infinuans; tum, quia hoc impedimentum consuetudine magis & traditione introductum est, quam lege scripta; non potest autem certo constare, quando coeperit introduci.

184.
Pontius exi-
stimas à
tempore In-
noc. 2.

Pontius sup. cap. 27. n. 2. dicit, se primis mille annis nullam legem Ecclesiasticam universaliter receptam invenire, quæ irrita redderet huiusmodi Matrimonia, post Ordinationem contracta, quamvis sic contrahentes punirentur, usque ad Innocentium 2. in Concil. Later. (& habetur cap. Vi lex, 27. q. 1.) cap. 7. sequentis tenoris: Ad hæc prædecessorum nostrorum Greg. 7. Urbani & Paschalis Romanorum Pontificum vestigiis inhærentes, præcipimus, ut nullus Missus eorum audiatur, quos uxores vel concubinas habere cognoverint. Ut autem lex continentia, & Deo placens munditia in Ecclesiasticis personis, & sacris Ordinibus dilate- tur, statuimus, quatenus Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Regulares, Canonici & Monachi atque Conversi professi, qui sanctum transgredientes propositum, uxores sibi copulare præsumperint, separentur. Huiusmodi namque copulationem, quam contra Ecclesiasticam regulam constat esse contractam, Matrimonium non esse censuimus. Qui etiam ab invicem separati pro tantis excessibus condignam penitentiam agant.

Est prius
Matr. pro-
hibuerit.

Et quamvis (prosequitur Pontius sup.) innumerati Canones reperiantur apud Gratianum à dist. 27. & sequentibus, quibus initiatorum conjugia prohibeantur, in nullo censentur irrita usque ad Innoc. 2. in d. cap. Vi lex. Et quamvis in nonnullis Canonibus separari præcipiantur: at tamen ex eo verbo non satis colligi nullum esse Matrimonium dixi in præcedentibus. Hæc ille.

185.
Contra Pon-
tium addu-
citur statu-
tum Calixti
2.

Planè dixisti: sed nunquid bene? Videat Lector, quæ de ea re diximus Disp. Præced. Sect. fin. Concluf. 9. Non lubet nobis hic ea repetere, quia parùm utilia ad hodiernam praxim. Tantùm addam statutum Calixti 2. qui aliquot annis præcessit Innoc. 2. & habetur dist. 27. c. 8. Presbyteris, Diaconis, Subdiaconis, & Monachis, concubinas habere seu Matrimonia contrahere, penitentiis interdicimus: contracta quoque Matrimonia ab huiusmodi personis disjungi, & personas ad Penitentiam redigi debere juxta factorum Canonum definitiones iudicamus.

186.
Quod Gloss
intelligit de
imped. diri-
mente.

Ubi Gloss. verb. disjungi, 1. Non enim, inquit, debet dissimulatione culpabili nefanda sententia corroborari, Cod. de Incestis. nupt. l. ult. in fine. Et verb. Disjungi, 2. ait: Quoad carnis copulam; quia quod non est, non potest dissolvi, neque accusari, extrà de Desp. impub. Ad dissolvendum. Sed dicit lex, quod Matrimonium non dicitur dissolvi, quod ab initio nullum fuit, ut in Auth. de Nupt. §. Si verò ab initio. Igitur secundum hanc Glossam Matrimonium Presbyteri, Diaconi &c. tempore Calixti ab initio erat nullum.

Et nota, quod d. cap. subjungunt Correctores Decreti, Hic Canon, inquit, inventus est in Cod. Vatic. Biblioth. in fragmento cujusdam Concilij ab Urb. 2. habiti, c. 2. Antecessit autem Urb. 2. Innoc. 2. plus quam per 40. annos.

187.
Pest Innoc.

Cæterum post Innoc. 2. hanc veritatem a- pertissimis verbis declaravit Alex. 3. in Ap- Bofeo de Matrim. Pars II.

pend. Concil. Later. sub ipso celebrati parte 18. cap. 6. in fine: Illi verò qui in Subdiaconatu & sup. ad Matrimonium convolaverunt, possunt & debent mulieres invocitas & venientes relinquere: nec huiusmodi conjunctio Matrimonium, sed contubernium est potius nuncupandum.

2. hanc ve-
ritatem de-
claravit A-
lex. 3.

Notat autem Pontius sup. n. 5. facilibus ex causis fuisse permissum nubere Subdiaconis ex ead. Append. ead. part. cap. 4. ibi: Si verò Subdiaconi contraxerint Matrimonium, eos, dummodò, ante tales fuerint, quod timendum sit, ne pro una pluribus abutantur, dissimulare poteris cum suis mulieribus remanere: quia tolerandum est malum, ut pejora vitentur.

Facilibus ex
causis fuit
permissum
Matr. Sub-
diaconis, ex
Pontio.

Dicit autem Pontifex tolerandum malum; non quia jam post eum consensum Pontificis illicitus esset usus foemina: jam enim ab eo tempore & Matrimonium valebat, & licitus erat usus; sed malum illud, quod perpetratum est in Matrimonio contrahendo, quod & legibus Ecclesiasticis prohibitum erat, & irritum. Idem prorsus statuitur cap. 13. cum hac tamen clausula: Ita tamen quod ad altaris ministerium non accedant, nec Ecclesiastica beneficia percipiant.

188.
Explicantur
verba Alex.
3.

Et rursus cap. 14. sic ait idem Pontifex: Cum insisteret apud nos lator presentium H. Parochianus ab eo concessum minus (fortè nimis) enormiter & inordinatè se ingesserat, cum eo misericorditer ageremus: ne potuisset sicut nec debuerat in parte proficere: tandem tamen à nobis licentiam postulavit, ut posset sibi aliquam in Matrimonio copulare. Nos itaque studiosius attendentes, quomodo prædictus Ordo, cum nullam sibi dignitatem attulerit vel honorem, Matrimonium ejus non impedit, discretioni vestra &c. quatenus si Matrimonium legitime duxerit contrahendum, nullus vestrum eum à contracto Matrimonio prædicti Ordinis obtentu prohibere presumat, nec sibi propter hoc molestiam inferat vel gravamen. Signum ergò evidens est (infert Pontius sup.) Ordines sacrum nequaquam ex institutione ac jure Divino Matrimonium impedire. Sic ille.

189.
Licentia,
ab eo concessa,
nubendi
cujusdam Sub-
diacono.

Sed contra, dicit aliquis: Videtur Pontifex ibi agere de Ordine Subdiaconatus invalidè suscepto: nam ait, nullam sibi dignitatem attulisse vel honorem, & ideò Matrimonium ejus non impedire.

190.
Objicitur 1.

Præterea: potest Papa dispensare in voto solemnium, & ita relaxare ejus Obligationem, ut quis postea Matrimonium contrahere possit; ergò idem poterit præstare cum Ordinatis in Sacris, tamen id sit lege Divinà prohibitum.

Secundò.

Respondetur ad ultimum: illud non efficit Papa, relaxando jus Divinum, quo voventes tenentur ad servandum id, quod promiserunt; sed remittendo verbum promissionis factæ Deo, quo remisso, cessat & tollitur omnis obligatio voti. Dispensatio quoque, quæ fit in dissolvendo Matrimonio rato non consummato, non fit auferendo aut relaxando ex parte obligationem juris naturalis, quæ conjuges tenentur, ut maneant in Matrimonio semel contracto, sed dissolvendo contractum ipsum, ex quo nata fuit obligatio juris naturalis, ad quod dicimus, Summum Pontifi-

191.
Resp. ad 2.

Perez. cem potestatem à Deo habere, non autem ad relaxandum ullo modo, etiam ex parte, legem Divinam. Ita Perez hic disp. 27. Sect. 6. n. 3. in fine.

192. Constat Pa-pam etiam hodie dispensare. Cum ergò constet, Papam dispensare, etiam hoc tempore (quidquid sit de illis dispensationibus Alex. 3.) cum Ordinatis in Sacris, ita ut postea Matrimonium possint contrahere non solum validè, sed etiam licitè, dici nequit impedimentum hoc dirimens immediatè à Deo fuisse constitutum, & annexum Ordini sacro; sic quippè propriè Papa dispensaret in lege Divina, eamque relaxaret; nec esset ulla ratio, quare in aliis præceptis Divinis non posset similiter dispensare eaque relaxare. Quam utique potestatem nemo hæcenus Pontifici ausus fuit concedere, estò dictum sit Petro ejusque successoribus Matth. 16. & alibi: *Quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis.*

Pontifex non potest dispensare in præceptis divinis. Si Pontifex posset dissolvere, seu tollere Ordinem semel validè susceptum, facillè intelligeremus, quomodo posset tollere impedimentum dirimens, tametsi à Deo immediatè foret constitutum, scilicet tollendo sacrum Ordinem, qui esset tota ratio constitutionis: sed quoniam Ordo sacer semel validè susceptus, inconcussus permanet, utpotè imprimens characterem indelebilem, quâ, quæso, ratione Ecclesia posset tollere illud impedimentum sive in universali sive in particulari, nisi dispensando in ipso præcepto Divino.

193. An ex d. dispensatione bene inferatur Ordinem non dirimere jure divino. Quod non probatur. Dicunt aliqui; tametsi Ordo sacer non habeat ex natura sua, & jure naturali Divino dirimere Matrimonium subsequens, quòd non habeat ex jure annexam sibi continentiam: at ratione voti solemniss annexi, id efficere jure naturali Divino. Et hæc ratione eo modo potest dispensare Ecclesia in hoc impedimento, quàmvis sit juris naturalis, atque in impedimento solemniss Professionis. Ergò ex dispensatione Ecclesiæ in impedimento Ordinis, non rectè inferitur Pontius sup. Ordinem sacrum nequaquam ex institutione ac jure Divino Matrimonium impedire.

194. Confirmatur. Probatur autem antecedens: quia licet per accidens & ex statuto solo Ecclesiæ annexum sit id votum solemne Ordini sacro: at, suppositâ annexione, habebit jure naturæ dirimere Matrimonium, qui est voti solemniss effectus. Sicut album per accidens conjungitur corpori, & idèò corpus, ut sic, disgregat per accidens visum: at corpus, ut album est, id habet essentialiter. Et confirmatur: quia si per accidens ex statuto Ecclesiæ annexeretur votum simplex Ordini; impediretur jure naturæ Matrimonium subsequens, non ex vi Ordinis, sed ex vi voti. Cum ergò sit annexum votum solemne, quàmvis ex jure Ecclesiastico, dirimetur Matrimonium subsequens, non solo jure Ecclesiastico, sed Divino naturali, ratione voti solemniss adjuncti. Perinde enim est voti solemniss effectus, dirimere jure naturæ Matrimonium, ac simplicis impedire.

195. Explicatur mens Pontij. Respondetur: Pontium non fuisse locutum de jure Divino naturali; sed de jure Divino positivo superaddito institutioni sacrorum Ordinum, quasi Deus immediatè per seipsum inhabilitasset personas Sacris initiatas, etiam secluso voto continentia, qualiter Ecclesia eas illegitimavit, ita ut tametsi formaliter & expresse noluisent votere, equidem Matrimonium non valerent.

num, quasi Deus immediatè per seipsum inhabilitasset personas Sacris initiatas, etiam secluso voto continentia, qualiter Ecclesia eas illegitimavit, ita ut tametsi formaliter & expresse noluisent votere, equidem Matrimonium non valerent.

Quantum ad votum solemne annexum, neque illud jure naturali Divino inhabilitat, cum nec ipsum votum solemne Professionis sic inhabilitet, ut Conclus. præced. ostendimus. Et ratio est: quia quod votum aliquod sit solemne, non habet ex natura rei, seu ex jure Divino naturali; sed merè ex constitutione Ecclesiæ; ergò etiam quâ solemne est non dirimit essentialiter Matrimonium; sed merè per accidens, sive ex constitutione Ecclesiæ, per quam inducta est solemnitatis.

Porro quòd album disgreget visum, hoc habet ex natura rei, & essentialiter ei competit, & sic non mirum, quòd corpus, ut album est essentialiter disgreget visum; hoc quippè nihil aliud est, quàm albedinem essentialiter disgregare visum. Similiter, quòd votum simplex castitatis impediat Matrimonium contrahendum, non habet ex constitutione Ecclesiæ, sed ex natura sua, sive ex jure Divino naturali: unde si ve adjungatur susceptioni Ordinis sacri, seu alteri cuiquam actioni, semper ex jure Divino naturali impedit Matrimonium; at verò quòd votum aliquod castitatis dirimat Matrimonium, non habet ex natura rei, seu jure Divino naturali; ac proinde seu conjungatur Ordini sacro, seu Professioni Religionis approbatæ, aut alteri cuiquam actioni, nunquam ex jure Divino naturali dirimet Matrimonium; sed si dirimat, hoc erit ex constitutione Ecclesiæ.

Nec dubitandum: quin Ecclesia optimo jure potuerit sacro Ordini conjungere non solum votum simplex continentia, sed etiam solemne, id est, Sacris initiatis suo præcepto reddere inhabiles ad Matrimonium; sicuti consanguineos in secundo, & ulterioribus gradibus usque ad 4. reddidit inhabiles.

Hanc potestatem Ecclesiæ graphicè nobis declarat Doct. Seraph. S. Bonav. 4. dist. 37 a. 1. q. 3. in corp. hæc verbis: *Dicendum, quòd istud statutum de Clericorum continentia fecit Ecclesia, quia potuit, sive licuit, quia decuit, quia expediens fuit. Potuit autem Ecclesia dupliciter, tum propter auctoritatem Prelatorum, & maxime Pontificis Summi; tum propter consensum subditorum. Propter auctoritatem namque potuit, quoniam etsi omnia sacramenta auctoritatem respiciant in dispensante aliquo modo, tamen illud sacramentum præcipue inter alia. In cujus signum in Ordinis datione loquitur potestatem habens ille, qui Ordines confert: unde & dicit: Accipe potestatem &c. & idèò istud opus, quòd voluit Summus Pontifex huic Ordini sive Sacramento alligare, potuit & sibi licitum fuit. Sed huic auctoritati & potestati successit in Latinis voluntas obtemperandi; quia tale statutum super se libenter susceperunt; & hæc duo fecerunt statutum firmum. Sed Græci dederunt tergum, & quia non consenserunt in nobile statutum, ut vasa sua servarent munda, ablatum est regnum, & intelligentia Scripturarum,*

Votum solemne non inhabilitat jure naturali.

196. Respond. ad simile de albo.

197. Ecclesia potuit merito Ordinem influere imped. dirimens.

Hæc potestas declaratur ex S. Bonav.

tum, & datum est genti facienti fructum ejus. Sic igitur patet quod potuit.

198. Oſtenditur tale impedimentum fuiſſe de- cerni, ex eod.

Nec ſolum licuit, imò etiam decuit; & hoc prop- ter duo, quoniam in actu carnali, qui eſt uſus Ma- trimonii, ut plurimum eſt libido, & in cohabitatione ut plurimum eſt ſollicitudo. Et libido ſive carnalis delectatio reddit ſœtidum & immundum, & ſollicitudo reddit diſviſum. Et quoniam Clericum, in ſacris Or- dinibus conſtitutum decet eſſe mundum, cum ferat vaſa Domini, decet nihilominus eſſe ſollicitum & at- tentum ut ſollicite & diligenter ſerviat Domino, & ſtudeat quomodo placeat Chriſto, ideo decens fuit, eos ab uxoribus ſeparari, ut per omnia fierent idonei cul- tores miniſtri altaris. Si enim illi, qui comedebant panes propoſitionis, vaſa facta habere debebant; quanto magis iſti, qui agno immaculato aſiſtunt, & diſpenſant, & ſumunt, omni paritate & ſanctitate debent ſurgere, & vaſa ſua custodire in ſanctificatio- ne & honore, non in deſiderij poteſtate? Certè hoc non tantum decens, ſed & decentiſſimum judicabit omnis anima, qua eſt templum Spiritus ſancti.

199. Declaratur fuiſſe expe- ditum, ex eod.

Et non tantum decuit, imò etiam expediens fuit. Primò, propter vitandum irregularitatis periculum. Secundò, propter vitandum latrocinium. Propter vi- tandum periculum; quia ſi mulier qua eſt uxor ali- cujus cognoſcat alium virum, & ille vir poſt cognoſ- cat eam, jam irregularis eſt; & ideo ſi uxor Sacer- dotis Graci fornicatur, jam amplius nec cum ipſa, nec cum alia poteſt rem habere; & quia difficile eſt talibus abſtinere, frequenter in irregularitatem inci- derent, & cum periculo miniſtrarent, ſi uxores habe- rent.

Secundò verò propter vitandum latrocinium. Si enim Epifcopi & Archiepiſcopi nunc filios haberent, omnia bona Eccleſiaſtica furarentur & diriperent, ita quòd pauperibus pauca vel nulla remanerent: cum enim modò congregent & ditent nepotes, quaſi gradibus incomputabilibus ab eis elongatos, quid fa- cerent ſi haberent filios legitimos? Vnusquisque at- tendat quantum eſſet periculum; ideo prævidit Spi- ritus ſanctus hoc offendiculum auferre, & Dei con- ſilio hoc ſtatutum fuit in Eccleſia ſancta Dei, ut Cle- rici ad ſacros Ordines venientes nullo modo Matri- monio poſſint uti. Huc uſque D. Bonaventura.

Qui ibidem reſpondet ad ea, quæ ſolent ob- jici contra hoc ſtatutum. Nimis longum eſſet omnia hæc tranſcribere, tranſcribam tamen ali- qua.

200. Prima ob- jectio.

Objicitur ergò 1. Matrimonium eſt in reme- dium concupiſcentiæ; ſed hic morbus maximè viget in Clericis, ut patet, ergò non debuit de- negari remedium.

Solvitur

Reſpondet S. Doctòr: Quòd verum eſt (ſcili- cet Clericos indigere remedio) ſed tamen non ſo- lum eſt remedium Matrimonij ad vitandam fornicationem, ſed multò nobilius eſt remedium, macerare carnem: unde quando otium eſt, & nulla eſt carnis maceratio, ſed nutritur & impinguitur venter, tunc præſtatur fomentum igni luxuriæ, & ideo aliquibus videtur difficile continere: ſed ſi exercerent ſe bono exercitio, & carnem macerarent, alio remedio non indigerent: & iſtud remedium eſt eis conſeſſum, quia convenit eorum ſtatu. Aliud verò eſt remedium, quod non competit eorum calibrati.

Secunda obſectio eſt: Difficillimum eſt ju- venibus abſtinere à mulieribus; & ideo conti- nentia in eis pro Martyrio computatur à Hiero- nymo: ſed lex nova debet eſſe lex levitatis & ſuavitatis: ergò &c.

Dicendum (inquit S. Bonav.) quòd reverà hoc difficillimum eſt; quia qui ignem abſcondit in ſinu, quomodo poteſt eum ferre, ut ejus planta non arde- ant? Difficile autem eſt extinguiere ignem immittendo ligna; ſed facillimum eſt ſuperinfundendo aquam. Si enim vis continere, neceſſe habes mulieres effuge- re, & carnem macerare, maxime ſi juvenis es; quòd ſi hoc feceris, & continentiam amare cæperis, fiet tibi non ſolum non difficile, immo per omnia facile. Cum enim dicitur, quòd lex nova eſt onus leve, hoc dicitur ratione charitatis, quæ cætera mandata facit facilia, quæ qui caret, difficulter poteſt onus portare.

Rogas S. Doctorem quare potius hodie ſit indicta Clericis continentia, quàm in primitiva Eccleſia? Reſpondet continuò: Quòd illi (primitivæ Eccleſiæ) non compete- bat, tum prop- ter perſonarum paucitatem; tum etiam propter pau- peritatem; tum etiam propter modeſtiam & honeſta- tem. Propter paucitatem; quia oportebat Clericos fie- ri de novo converſos, qui ut plurimum uxores habe- bant, nunc autem à cunabulis inſtruntur. Propter paupertatem, quia non tantum abundabant tunc, quantum nunc ideo non tantum timendum de furto erat, ſed poſt Dei diſpenſationem Eccleſia temporalia habens, ne charitate refrigeſcente, iam in Clericis, quam in Laicis cultus Dei periret, qui dilatari debe- ret, ideo tunc oportuit continentiam indicere. Propter modeſtiam, quæ erat in illis; ſciebant enim uxoribus melius & temperantiùs uti. Sic ille.

Ubi videtur ſupponere, Clericis in primitiva Eccleſia non fuiſſe indictam continentiam, quòd commodè debet intelligi de Eccleſia Græ- ca; alioqui ſibiipſi contradiceret, quando ait in eod. a. q. 2. in corpore: Dicendum eſt, quòd eſt apud Græcos non impedit (Ordo facer Matrimo- nium) hoc eſt ratione ſtatuti, & ſic non impediòis (ſcilicet apud Græcos) ut dicunt quidam, à tem- pore Apoſtolorum: tamen apud Latinos impediòis (ſcilicet à tempore Apoſtolorum) & ratione ſtatuti & ratione voti.

Vel dic, ſic fuiſſe locutum S. Doctorem, ut ſatisfaceret ſequenti obſectio: Non eſt majo- ris perfectionis moderna Eccleſia, quàm primi- tiva; ſed tunc non fuit indicta Clericis conti- nentia: ergò nec modò debuit indici. Oſtende- re, inquam, voluiſſe, modò majorem eſſe ratio- nem indicendi continentiam, quidquid ſit de hoc, an etiam tunc fuerit indicta, de quo ibi non diſputabat.

Porrò quomodo facer Ordo poſſit impedire Matrimonium, tamen virtus cum virtute non ha- beat oppoſitionem, bene explicat D. Bonav. ſup. q. 2. dicens, hoc verum eſſe, quantum ad habi- tum: ſed tamen, inquit, ſtatus aliquando ſunt in- compoſibiles, ut conjugalis & virginalis, & quoniam Sacramenta diverſa ſtatus diverſos reſpiciunt, ut Or- do ſtatim continentia virginalis: hinc eſt quòd im- pedit; ſicut ſtatus ſecularis & religioſus ſuo modo opponuntur.

201. Secunda.

202. Quare po- tius hodie ſit indicta continentia Clericis, quàm in primitiva Eccleſia, ex D. Bonav.

203. Explicatur ejus menti, primò.

Secunda.

204. Tertia ob- jectio ſolvitur.

205.
Obiectum 4
Resp. D.
Bonav.

Si dixeris : Matrimonium non impedit Ordinem ; ergo nec Ordo Matrimonium ; quippe oppositio est relatio æquiparentiæ. Respondet Doct. Seraphicus ibidem : Antecedens verum esse, si uxor fuit virgo, & vult continere : *Sed tamen, inquit, non est simile ; quia processus in virtutibus est à statu imperfectiori ad perfectiorem ; sed non debet esse redivus : & quoniam Matrimonium collocat in statu imperfectioris ; Ordo vero in statu perfectioris, ideo &c. sicut de saculo ad Religionem licet ascendere, non descendere.*

206.
Fuit maxime expediens, ut nunc Ordo sacer foret impedimentum dirimens.

De cætero, ut continentia Clericorum tanto firmior esset, & magis perfecta, est à principio sive in primitiva Ecclesia, quando adhuc omnes fideles tam Clerici, quam Laici, non nisi charitatem aliaque virtutes spirabant ; estò, inquam, Ordo sacer non fuisset impedimentum dirimens, sed tantum prohibens ; equidem procedente tempore, jam refrigescente charitate, aliisque virtutibus, tam in Clericis, quam in Laicis, planè expediens & quodammodo necessarium fuit, ut fieret impedimentum dirimens, ut sic magis coerceretur libido tam Clericorum, quam Laicorum, & confusiones quàmplurimæ, quas facile quilibet apud se poterit expendere, evitarentur.

Enimverò consueque malitia aliquorum Clericorum excrevit, ut, non obstante, quòd probè sciant, Sacrum Ordinem esse impedimentum dirimens, audeant nihilominus Matrimonium contrahere, ut patet ex Clem. un. de Consang. & Affin. Quam utique audaciam punit Ecclesia ibi poenà excommunicationis ipso facto incurrendæ, de qua diffusè satis egimus in fine præced. Sect. & ideo hinc superledeò.

207.
Clericus in Sacris contrahens Matr. incurrit privationem officiorum ac Beneficiorum ex Decreto Innoc. 2.

Dico autem, hujusmodi Clericos, præter jam dictam poenam excommunicationis, incurere privationem officiorum ac Beneficiorum Ecclesiasticorum, per Decretum Innoc. 2. in Conc. Rom. aliàs Later. 2. (& refertur 28. dist. c. 2.) cap. 5. aliàs 6. *Decernimus etiam, ut ij, qui in Ordine Subdiaconatus (aliàs, Diaconatus) & sup. uxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio atque Ecclesiastico Beneficio careant. Cum enim ipsi templum Dei, vasa Domini, & Sacrarium Spiritus sancti debeant esse & dici, indignum est, eos cubilibus & immunditiis deservire.*

An sit poenala sententia? Negat Perez.

Perez sup. sect. 8. n. 4. pro ly *Caveant*, quod habetur in Decreto Gratiani & in Summa Concil. Francisci Longi, legit : *Priventur*. Unde existimat hanc poenam non incurri ipso facto ; sed hujusmodi Clericos, sic contrahentes, privandos esse suis beneficiis. Quod satis, inquit, comprobatur ex ipso textu, in quo non additur particula, *Ipsò facto* ; sed indefinitè dicitur : *Beneficio Ecclesiastico priventur*. Id autem indifferens est, ut privetur ipso facto, vel per sententiam judicis, & ideo in materia poenali mitiori modo est interpretandum. Hæc ille.

208.
Expenditur hæc sententia.

Ego autem nescio, in quo libro legerit ly *Priventur* ; & sanè, si ita res se haberet, communi calculo foret lex ferendæ sententiæ, præsertim si accipiatur pro verbo futuri temporis ; sin autem pro verbo imperativi modi, cum ca-

dat in actionem judicis, sicuti dum dicitur : *Excommunicetur, suspendatur à Divinis &c.* etiam sic potest convenienter intelligi de poena ferendæ sententiæ, ad minus res est dubia & obscura secundum omnes : porro, ut ait Regula 49. de Reg. juris in 6. *In panis benignior interpretatio est faciendæ.* Et Reg. 30. eod. dicit, *In obscuris minimum est sequendum.*

Si igitur dict. textus legi debeat, sicuti ipsum legit Perez ; lubens subscribo ejus sententiæ. Sin autem legi debeat : *Officio atque Ecclesiastico beneficio careant* ; res non caret difficultate, cum ly *Caveant* ; non cadat in actionem judicis, sed immediate versetur circa ipsam poenam, vel potius sit ipsa poena, sicuti si diceretur : *Sit excommunicatus, sit privatus suis bonis &c.* quæ verba, secundum Omnes, continent latam sententiam.

Unde & multi Auctores apud Sanchez sup. disp. 43. n. 4. asserunt, in casu proposito, ipso jure absque alia sententia perdi beneficia. At contrarium (inquit Sanchez) est probabilius, nimirum non vacare beneficia ipso jure, sed deferri sententiam. Quod probatur rationibus n. præced. adductis.

Præterea ex c. 1. de Clericis conjugatis, ubi de Clericis minorum Ordinum ducentibus uxores deciditur, uxores retinendas, beneficia autem dimittenda : & statim fit sermo de constitutis in Sacris, transeuntibus ad Matrimonium, & solum dicitur, uxores dimittendas. Hæc ille.

Accipe verba hujus textus : *Si qui Clericorum, infra Subdiaconatum, acceperint uxores, ipsos ad relinquenda beneficia Ecclesiastica, & retinendas uxores, districtione Ecclesiastica compellatis. Sed si in Subdiaconatu, & aliis superioribus Ordinibus uxores accepisse noscantur, eos uxores dimittere, & poenitentiam agere de commisso per suspensionis & excommunicationis sententiam compellere procuretis.* Ita Alex. 3.

Enimverò si hunc solum textum velim attendere, dicam cum Pontio lib. 7. c. 28. n. 7. *Initiati sacris Ordinibus, licet graviter puniantur, si attentent conjugium contrahere, non tamen privantur beneficio Ecclesiastico. Quia cum Matrimonium sit irritum, si eo privarentur, cogerebantur mendicare. Atque id expressè colligitur ex cap. Si qui Clericorum, ex 2. part. cap. ubi sic contrahentes puniri jubentur, non privari beneficio, cum tamen infra Subdiaconatum nubentes, priventur beneficio. Ita Basiliius.*

Et merito, si ille solum textus expendatur : sed nihil clarius est, ex d. cap. *Decernimus*, quam eos posse privari officio & beneficio Ecclesiastico, si non priventur ipso facto.

Immo ipso facto privari, præter eos, quos citat Sanchez, videtur docere Gloss. in d. cap. *Decernimus*, verb. *Caveant*, ubi sic ait : *Mitius agitur cum eis decretalis, quæ jubet eos amoveri post admonitionem, ut extra de Cohabitatione Clericorum, Sicut, sequentis tenoris : Sicut ad extirpanda : Et infra : Fraternitati vestre mandamus, quatenus Clericos vestra jurisdictionis, qui in Subdiaconatu, & supra, fornicarias habuerint, studiosè monere curetis, ut à se illas removeant, eas ulterius mini-*

Multis oppositum tenent Sanchez ad hæreticam sententiam negantia.

209.
Probat ex c. 1. de Cler. conjug.

210.
Textus expenditur Pontius.

211.
Gloss. in d. cap. Decernimus, videtur ipsum intelligere de privatione lata sententia.

minimè admissuri. Si verd acquiescere contempserint, eos ab Ecclesiasticis beneficiis, usque ad satisfactionem congruam suspendatis. Et si eas suspensi presumpserint detinere, ipsos ab eisdem beneficiis perpetuò removere curetis.

Si hic mitius agitur, secundum Gloss. haud sanè in alio quoquam, quàm quòd privatio beneficij hic sit ferendæ sententiæ post admonitionem; in d. autem cap. Decernimus, latæ sententiæ, quod cap. miror, à Sanchio & Pontio non semel in hac materia citari.

212.
Resp. ad
arg. quod
dam Pontij.

Quod autem sup. ait Pontius : Si eo (beneficio) privarentur, cogerentur mendicare, sæpius non est verum ; quia habent aliunde, unde vivere possunt sine mendicatione ; vel si non habent, potest eis aliunde provideri. Et profecto ex hac ratione Pontij sequeretur, nunquam aliquem Clericum posse privari suo officio & beneficio, quod repugnat d. cap. Sicut, & aliis multis similibus.

Judicium
Austoris.

Dico itaque, in casu proposito Clericum vel ipso facto esse privatum officio & beneficio Ecclesiastico, vel saltem, quod mitius est, post admonitionem, si nolit desistere, sed contrahat ; aut post contractum nolit eam dimittere, posse officio & beneficio Ecclesiastico privari in pœnam delicti. Unde Gloss. sup. addit : *Vt hoc delictum cesset, dic, Careant, si pramoniti non cessaverint secundum Laurent. Vel dic, quòd Decretalis : Sicut, loquitur in concubinario Clerico, hic autem in eo, qui de facto duxit uxorem, qui plus contemnit. Archid.*

213.
Sub benefi-
cio hic com-
prehenditur
pensio, qua
datur pro
ministerio
spirituali.
Perez.

Porro quod hic dicitur de Beneficio, etiam est intelligendum de illis pensionibus, quæ veniunt nomine beneficij Ecclesiastici, ut sunt illæ, quæ ob spirituales titulum dantur : in aliis verd (inquit Perez sup. n. 5.) consulenda esset propria consuetudo in modo puniendi hoc delictum. Quamquam hodie post Motum proprium Pij V. quo pensio quælibet secum affert obligationem recitandi preces B. Virginis, consequenter jam habet annexum aliquem spirituales titulum, ratione cujus jam comprehenditur sub nomine beneficij, & idèò probabilius est, amitti per contractum Matrimonij, non ipso jure, sed per judicem modo dicto. Hæc ille.

Secus pro
ministerio
merè tempo-
rali, ex San-
chione.

Ego autem dico cum Sanchio lib. 7. disp. 44. n. 2. Pensio data Laico pro ministerio merè temporali v. g. pro pulsandis campanis, organis &c. non vacat per Matrimonium. Constituitur ergò similis pensio Clerico Sacris initiato, nonne per Matrimonium illam amitteret, vel ipso jure, vel per judicem ? Negat Sanchez sup. n. 4. Quia, inquit, ea pensio datur tamquam Laico, & pro re merè temporali, & idèò est eadem ratio, ac si conferretur Laico.

214.
Objeçtio.

Si dixeris : talis Clericus non obligatur recitare preces B. Virginis, ut patet ex verbis d. Motus proprii Pij V. (qui est Bulla 135. apud Cherubinum) §. 1. in fine : *At quicumque pensionem, fructus, aut alias res Ecclesiasticas ut Clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum officium parvum B. Mariae Virginis decernimus obligatum, & pensionum, fructuum rerumq; ipsarum amissioni obnoxium.* Jam autem talis Clericus non accipit pensionem ut Clericus, id est, non accipit titulo clericali, sed pro ministerio merè temporali.

Si, inquam, id dixeris, rectè quidem. Sed quomodo (inquit aliquis) tunc verum est, quod ait Perez : *Quamquam hodie post Motum proprium Pij V. quo pensio qualibet secum adfert obligationem recitandi preces B. Virginis ?* Siquidem hæc pensio non affert dictam obligationem, ut concedis.

Respondet Perez pro se. Ego dico : per pensionem in Motu Pij V. intelligi debet non quælibet pensio, ut patet ex verbis mox relatis ; sed ea tantum, quæ accipitur titulo clericali, id est, quæ fundatur in titulo merè spirituali, ut ea, quæ datur Concionatori, vel adjutori Episcopi, aut Parochi : item, quæ fundatur in solo statu spirituali, non tamen in officio spirituali præstando, ut ea, quæ datur Clerico pauperi, vel Parochi seni, ut se sustentet ; & quæ datur causa resignationis, vel litis componendæ.

Atque hæc pensio per Matrimonium vacat eodem modo, quo per illud vacat beneficium. Ratio est : quia beneficij loco subrogatur ; at quod loco alicujus subrogatur, ejus naturam sapit. Imò (ait Sanchez sup. n. 6. stylus Curia, qui facit jus, cap. *Quam gravi*, de Crimine falsi, habet ejusmodi pensiones per Matrimonium vacare, etiamsi nullo spirituali onere adjecto sint constitutæ. Atque hæc satis de pœna privationis beneficij & officij Ecclesiastici.

Est & alia pœna, quæ incurritur per Matrimonium attentatum in casu proposito, scilicet irregularitas, de qua tractat Sanchez sup. disp. 85. & probatur ex diversis juribus, in primis ex cap. Nuper, de Bigamis, in fine : *Nos autem in hac questione taliter respondemus, quòd cum hujusmodi Clericis, qui, quantum in ipsis fuit, secundas mulieres sibi matrimonialiter conjunxerunt, tamquam cum bigamis non liceat dispensari, licet in veritate bigami non existant, non propter sacramenti defectum, sed propter affectum intentionis cum opere subsecuto.*

Sed hic textus non loquitur generaliter de omnibus Clericis majorum Ordinum ; sed de illis tantum, qui duplex Matrimonium inierunt, unum ante Ordinem sacrum, & alterum postea. Aliud jus est cap. finale eod. ibi : *Ille autem, qui in Subdiaconatus Ordine constitutus de facto tantum (quia de jure non potuit) duxit viduam in uxorem, profecto bigamus non existit : sed nec vidua potest in veritate dici maritus, cum inter ipsam & illam non fuerit vinculum maritalis contractum : cum eo tamen, contra doctrinam Apostoli, tamquam cum marito vidua dispensare non licet, non propter sacramenti defectum, sed propter affectum intentionis cum opere subsecuto.*

Sed neque hoc jus est universale, quia, ut patet, solum loquitur de Clerico contrahente cum vidua. Et nota, quòd utrumque jus requirit copulam, ibi : *Operis subsecuto : Scilicet* (inquit Gloss. eo verbo in ult. textu) *carnali, sup. eod. Debitum.* Ubi ad veram bigamiam requiritur

com-

215.
Solvitur.

Qua pen-
siones hic
vacant.

Probatur ea
vacare ex
Stylo Curia.
Sanchez.

216.
Incurritur
etiam per
tale Mate-
rimonium
irregulari-
tas ex c. 4.
de Bigamis.

Item per
cap. fin.
eod.

217.
Necrum
jus est uni-
versale, &
utrumque
requirit co-
pulam

com-

Cap. 5. de Bigam.

commixtio corporum, dicente Innocent. 3. Cùm ergo propter sacramenti defectum inhibendum sit, ne bigamus aut maritus vidua presumat ad sacros Ordines promoveri, quoniam nec illa est unica unicus, nec iste unus unius; profecto ubi deficit inter huiusmodi conjuges commixtio corporum, non deest huiusmodi signaculum sacramenti. Vnde is qui mulierem, ab alio viro ductam, sed minime cognitam, duxit uxorem, quia nec illa, nec ipse carnem suam divisit in plures, propter hoc impediri non debet, quin possit ad sacerdotium promoveri.

218. Communis sententia affirmat copulam esse necessariam

Si ad veram bigamiam, & irregularitatem inde emanantem requiritur commixtio carnalis, quidni etiã ad bigamiam similitudinariam, & irregularitatem ab ea provenientem? est communis sententia affirmans. Jam autem in d. cap. 4. & fin. propter bigamiam similitudinariam incurritur pœna irregularitatis; quia nempe Matrimonium invalidum est simile Matrimonio valido; porro ex Matrimonio valido cum secunda uxore, vel cum vidua, oritur vera bigamia, & contrahens efficitur irregularis; ergo ex Matrimonio invalido in his evētib; oritur bigamia similitudinaria, & ratione ejus contrahens efficitur irregularis.

219. Quis si ordinatus in eum unicum Matr. cum virgine.

Sed quid si initiatus Sacris unicum Matrimonium ineat cum virgine? nunquid & hic erit irregularis propter bigamiam similitudinariam, aut certè in pœnam delicti? Verius est (inquit Sanchez sup. disp. 85. n. 5.) incurri hanc bigamiæ irregularitatem similitudinariæ, quàmvis in Sacris constitutus cum unica & virgine contrahat

Probat esse irregularitatem, ex r. Qui Clerici &c.

Probat ex cap. 1. Qui Clerici vel voventes, ubi Alex. 3. Remen. Archiep. in hanc formam verborum rescribit: De Diacono, qui in Sabbato sancto alium Diaconum vulneraverat, & uxorem accepit, hoc tua prudentia respondemus, quod si contrito & humiliato corde ad Ecclesiam redire voluerit, dimissa illa, quam accepit in uxorem, & absolutione obtenta, adjuncta sibi penitentia de utroque excessu, post eam peractam dispensativè poteris ei Diaconatus officium reddere, & si perfecta vita & conversationis fuerit, eum in Presbyterum ordinare.

220. Item ex cap. 2. eod.

Et cap. 2. eod: idem Pontifex Cenoman. Episcop. rescribit, dicens: Ex literarum tuarum tenore accepimus, quod lator presentium in Subdiaconatus officio constitutus, quamdam sibi in conjugem copulavit, quam eundem abjurare fecisti: Super quo prudentiam tuam in Domino commendamus: Mandantes, quatenus si ad monasticum Ordinem transire voluerit, & tibi post laudabilem conversationem ipsius, visum fuerit, eum ad majores Ordines promoveri concedas; quod si ad Religionem se transferre noluerit, eum neque in Subdiaconatu ministrare, neque ad altiores permittas Ordines promoveri, in minoribus tamen Ordinibus poterit ministrare.

221. Et cap. 4. de Cler. conjug.

Adde cap. 4. de Clericis conjugatis: Sanè Sacerdotes illi, qui nuptias contrahunt, quæ non nuptiæ, sed contubernia sunt potius nuncupanda, post longam penitentiam, & vitam laudabilem continentes, officio suo restitui poterunt, & ex indulgentia

sui Episcopi ejus executionem habere.

In his juribus nulla fit mentio secundæ uxoris, aut etiam viduæ; sed simpliciter statuitur irregularitas ei, qui Sacris initiatus contrahit de facto Matrimonium, & nihil cogit excipere eum, qui contrahit cum unica & virgine; ergo & ipse efficitur irregularis.

Ratio autem (inquit Sanchez sup.) hujus similitudinariæ bigamiæ ea est. Quia hic, post Matrimonium similitudinarium initum cum Christo per votum solemne Castitatis Ordini annexum, de facto ad alias nuptias transivit, eas consummans copulâ. Atque proinde verificatur in ipso ratio tradita in cap. Super, & cap. fin. de Bigamis, nimirum dari quamdam similitudinem bigamiæ in hoc eventu, propter affectum ad duplex Matrimonium cum opere subsecuto. Ita Sanchez.

222. Ratio bigamia similitudinaria in hoc contractu, ex Sanchez.

Et actutum subjungit: Quod si nolis hanc irregularitatem appellare bigamiæ similitudinariæ; sed propter Ordinis reverentiam, & in pœnam incontinentiæ inductam, & sic velis conciliare Doctorum varias sententias, non contradicam. Quia textus adducti probant hunc esse irregularem; at non probant hunc esse bigamum. Nec ad rem moralem confert, five unum five alterum dicamus, modo fateamur hunc esse irregularem. Nam licet dicamus, esse bigamiæ similitudinariæ irregularitatem, tenebimus n. 10. non ob defectum significationis, sed ob delictum contrahi. Hæc ille.

Contrahitur d. irregularitas ob delictum.

Ex quo consecrarium est, Clericum, qui bona fide existimaret, se posse licitè & validè contrahere Matrimonium, sic contrahendo non incurere irregularitatem; quia reverà delictum non committit, & reverà non est bigamus.

A qua proinde excusatur, qui bona fide contraxit.

De cætero Marchinus sup. diff. 11. ubi tractat de his pœnis n. 2. sic ait: Hodie Inquisitores contra huiusmodi delinquentes, procedere solent tamquam contra suspectos de hæresi, & malè sentientes de Sacramenti Ecclesiæ, nec non contra Religiosos professos sive palam, sive clam Matrimonium contrahentes, adeo ut propter istam hæresis suspicionem torquantur, & si nihil emergat, præmissâ abjurazione de vehementi, ad Triremes ad tempus de Stylo Superiori Tribunalis Rom. Curiaë condemnantur. Sic post multos alios testatur Prosper Farinacius tract. de Hæresi q. 183. §. 6. n. 71. in fin. loquens de Religiosis professis, qui Matrimonio sive palam, sive clam se jungunt n. 72. & 73. Ita Marchinus.

223. Inquisitores contra huiusmodi delinquentes procedunt tamquam contra suspectos de hæresi.

Alia multa solent hic tractari circa Ordinem sacrum, & obligationem continentiaë ei annexam, quæ nos tractavimus disp. 10. hujus Operis Sect. fin. & idè hic supersedeo iis repetendis, quia repetitio tædiosa foret Lectori, & confido, quod qui hanc partem sibi comparaverit, etiam præcedentes non neglexerit comparare. Pergam igitur ad impedimentum Conjugationis, pro quo instituitur.

Marchinus. Farinacius.